

KOMISJA KODYFIKACYJNA

SEKCJA PRAWA HANDLOWEGO.

TOM I. ZESZYT 4.

PROJEKT USTAWY O SPÓŁKACH Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

PRZYJĘTY PRZEZ KOLEGIUM UCHWAŁAJĄCE
KOMISJI KODYFIKACYJNEJ
W DN. 26 LISTOPADA 1931.

UZASADNIENIE

W OPRACOWANIU REFERENTA GŁÓWNEGO PROJEKTU,
Prof. ADAMA CHEŁMOŃSKIEGO

WARSZAWA — 1932.

KOMISJA KODYFIKACYJNA

SEKCJA PRAWA HANDLOWEGO.

TOM I. ZESZYT 4.

PROJEKT USTAWY O SPÓŁKACH Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

PRZYJĘTY PRZEZ KOLEGIUM UCHWAŁAJĄCE
KOMISJI KODYFIKACYJNEJ
W DN. 26 LISTOPADA 1931.

UZASADNIENIE

W OPRACOWANIU REFERENTA GŁÓWNEGO PROJEKTU,
Prof. ADAMA CHEŁMOŃSKIEGO

WARSZAWA — 1932.

325560

WYDZIAŁ DUBLETOW
Biurowo Zarządowe

Drukarnia Mazowiecka, Warszawa, Szpitalna 1. Tel 649-04

U S T A W A
O SPÓLKACH Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ.

DZIAŁ I.

Powstanie spółki.

Art. 1.

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością można zawiązywać w dowolnym celu, o ile ustawy nie zawierają ograniczeń.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest osobą prawną i spółką handlową.

Spólnicy nie odpowiadają osobiście za zobowiązania spółki

Art. 2.

Kapitał zakładowy dzieli się na udziały o równej lub nierównej wysokości. Umowa spółki postanowi, czy spółnik może mieć jeden tylko czy więcej udziałów. Jeżeli spółnik może mieć więcej udziałów, wówczas wszystkie udziały w kapitale zakładowym powinny być równe i są niepodzielne.

Kapitał zakładowy powinien wynosić przynajmniej dziesięć tysięcy złotych. Najmniejsza wysokość udziału jest pięćset złotych.

Art. 3.

Do powstania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością potrzeba:

- 1) zawarcia umowy spółki w formie aktu notarialnego;

- 2) wniesienia całego kapitału zakładowego;
- 3) ustanowienia władz spółki;
- 4) wpisu do rejestru handlowego.

Pełnomocnictwo do zawarcia umowy spółki powinno być notarialnie lub sądownie uwierzytelnione.

Art. 4.

Zagraniczne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą być dopuszczone do działalności na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej jedynie za zezwoleniem Ministra Przemysłu i Handlu.

Warunki dopuszczenia zagranicznych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością do działalności na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej określać będą rozporządzenia Rady Ministrów, wydawane na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu i Ministra Sprawiedliwości.

Art. 5.

Umowa spółki powinna określać:

- 1) firmę i siedzibę spółki;
- 2) przedmiot przedsiębiorstwa;
- 3) czas trwania spółki, jeżeli jest ograniczony;
- 4) wysokość kapitału zakładowego;
- 5) czy spółnik może mieć jeden tylko czy więcej udziałów;
- 6) ilość i wysokość objętych przez poszczególnych spółników udziałów.

Art. 6.

Firma spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powinna zawierać wyrazy: „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością“, przyczem wyraz „spółka“ nie może być skrócony, i oznaczać przedmiot przedsiębiorstwa albo zawierać nazwę dowolnie obraną. Umieszczenie w firmie nazwisk osób fizycznych dopuszczalne jest jedynie za ich zgodą, a w razie, gdyby chodziło o nazwiska osób zmarłych, za zgodą ich spadkobierców.

Art. 7.

Gdy spółnik pokrywa swój udział w spółce wkładami niepieniężnymi (rzeczami, uprawnieniami i t. p.), wówczas osobę spółnika, przedmiot wkładu (aportu) oraz ilość i wy-

sokość przyznanych wzamian udziałów należy oznaczyć w umowie spółki.

Art. 8.

Gdy spółnikowi mają być przyznane szczególne korzyści lub gdy na spółników mają być nałożone prócz pokrycia udziałów inne obowiązki wobec spółki, należy te zastrzec w umowie spółki.

Art. 9.

Po zarejestrowaniu spółki zarząd powinien w ciągu czternastu dni złożyć Ministerstwu Przemysłu i Handlu poświadczony przez siebie odpis umowy spółki oraz wskazać sąd, w którym spółka została zarejestrowana, podając datę i liczbę rejestracji.

Art. 10.

Spółka nabywa osobowość prawną przez zarejestrowanie.

Prawa i zobowiązania, wynikające z aktów, zdziałanych w imieniu spółki przed jej zarejestrowaniem, stają się prawami i zobowiązaniami spółki z chwilą zarejestrowania, jeżeli akty te były przewidziane w umowie spółki albo zdziałane przez osoby, upoważnione zgodnie z umową spółki do jej zastępowania. W innych przypadkach prawa i zobowiązania z takich aktów stają się prawami i zobowiązaniami spółki, jeżeli spółka po zarejestrowaniu akt zatwierdzi.

Aż do tego czasu osoby, działające w imieniu spółki, odpowiadają osobiście i solidarnie.

Art. 11.

Jeżeli po zarejestrowaniu spółki stwierdzone zostaną braki, wynikłe z niedopełnienia przepisów ustawy, sąd rejestrowy z urzędu lub na wniosek interesowanych zawezwie spółkę do usunięcia braków i wyznaczy w tym celu odpowiedni termin.

Jeżeli spółka nie uczyni zadość wezwaniu, sąd rejestrowy może zastosować przewidziane w ustawach środki przymusowe dla przynaglenia zgłoszeń rejestrowych.

Jeżeli braki mają istotne znaczenie dla dalszego istnienia spółki i nie będą usunięte, pomimo upływu terminu, wyznaczonego przez sąd rejestrowy, sąd ten może, po zawezwaniu zarządu spółki do oświadczenia się, wydać z urzędu lub na wniosek interesowanych orzeczenie o rozwiązaniu spółki.

Z powodu powyższych braków spółka nie może być rozwiązana, jeżeli od jej zarejestrowania upłynęło pięć lat.

Art. 12.

Umowa spółki, niezgłoszona do zarejestrowania w przeciągu sześciu miesięcy od daty zawarcia, traci moc obowiązującą.

Art. 13.

Rachunki, listy, zamówienia, taryfy i ogłoszenia, pochodzące od spółki, powinny wskazywać jej firmę w pełnym brzmieniu, siedzibę i sąd, w którym jest zarejestrowana, wraz z podaniem folja (numeru) rejestrowego.

Art. 14.

Wymagane przez prawo ogłoszenia, pochodzące od spółki, należy skutecznie w „Monitorze Polskim“. Umowa spółki może przewidzieć ponadto inny sposób ogłaszania.

DZIAŁ II.

Prawa i obowiązki spółników.

Art. 15.

Na udziały lub prawa do zysków w spółce nie mogą być wystawiane dokumenty ani na okaziciela ani na zlecenie.

Art. 16.

Zbycie udziału można w umowie spółki ograniczyć, uwarunkować, albo wogóle wyłączyć.

Jeżeli zbycie uzależnione jest od zezwolenia spółki, będą miały zastosowanie, o ile umowa nie stanowi/inaczej, następujące postanowienia.

Zezwolenie powinno być udzielone na piśmie. Zezwolenia udziela zarząd. Gdyby zezwolenia odmówiono, sąd rejestrowy może pozwolić na zbycie, jeżeli zachodzą ważne powody. W tym przypadku spółka może w terminie przez sąd wyznaczonym przedstawić innego nabywcę. W braku porozumienia cenę nabycia oznaczy sąd rejestrowy na wniosek spółnika lub spółki, po przesłuchaniu, w razie potrzeby jed-

nego lub więcej biegłych. Jeżeli wskazana przez spółkę osoba w wyznaczonym przez sąd terminie nie uiści ceny nabycia, spółnik może udziałem swym swobodnie rozporządzać, chyba że nie przyjął ofiarowanej sobie zapłaty.

Art. 17.

Jeżeli według umowy spółki, spółnik może mieć jeden tylko udział, umowa spółki może dopuścić zbycie części udziału.

Do zbycia części udziału mają zastosowanie przepisy artykułu poprzedzającego.

Skutkiem podziału nie mogą powstać udziały niższe od pięciuset złotych.

Art. 18.

Do zbycia udziału w całości lub w części i do zastawiania udziału potrzeba aktu notarialnego — pod rygorem nieważności.

Art. 19.

Umowa spółki może wstąpienie spadkobierców zmarłego spółnika na jego miejsce do spółki ograniczyć lub wyłączyć. W tym przypadku powinna określać warunki spłaty spadkobierców, niewstępujących do spółki, pod rygorem bezskuteczności ograniczenia lub wyłączenia.

Gdy zmarły spółnik posiadał większą ilość udziałów, umowa może rozdział tych udziałów między spadkobierców wyłączyć lub w określony sposób ograniczyć.

Gdy według umowy spółki spółnik mógł posiadać tylko jeden udział, udział ten może być podzielony między spadkobierców, chyba że umowa spółki podział tego udziału między spadkobierców wyłącza lub w określony sposób ogranicza. Skutkiem podziału nie mogą powstać udziały niższe od pięciuset złotych.

W przypadkach, w których na miejsce zmarłego spółnika wstępuje większa liczba spadkobierców, a wyłączony jest zarówno rozdział udziałów między spadkobierców lub podział udziału między nich, jak i zbycie udziału, sąd rejestrowy może pozwolić na zbycie. Do tego zbycia stosują się odpowiednio postanowienia art. 16.

Art. 20.

Właściwość miejscową egzekucji, skierowanej do udziałów w spółce, określa się według miejsca siedziby spółki.

Gdy przedmiotem egzekucji są udziały, których zbycie w umowie spółki uzależniono od zezwolenia spółki, w inny sposób ograniczono lub wyłączono, spółka ma prawo przedstawić osobę, która nabędzie udział za cenę, jaką określi sąd rejestrowy po przesłuchaniu w razie potrzeby jednego lub więcej biegłych.

W tym przypadku spółka powinna w ciągu dni czternastu po zawiadomieniu o egzekucji postawić wniosek o przeprowadzenie oszacowania w tym trybie.

Jeżeli spółka w powyższym terminie z wnioskiem takim nie wystąpi, albo jeżeli w przeciągu dni czternastu od zawiadomienia spółki o ustaleniu ceny nabycia osoba, wskazana przez spółkę, nie złoży organowi egzekucyjnemu ustalonej ceny, udziały będą sprzedane trybem, przewidzianym w przepisach egzekucyjnych.

Art. 21.

O przejściu udziału lub jego części na inne osoby oraz o zastawie udziału interesowani zawiadomią spółkę z przedstawieniem dowodu przejścia lub zastawu. Przejście lub zastaw udziału zyskują moc wobec spółki dopiero od chwili, gdy spółka od jednego z interesowanych zawiadomienie takie otrzyma.

Art. 22.

Zarząd obowiązany jest prowadzić księgę udziałów, do której wpisywać należy imię i nazwisko (firmę) każdego spółnika, adres (siedzibę), oraz ilość i wysokość jego udziałów, tudzież wszelkie zmiany w osobach spółników i posiadaniu udziałów.

Księga jest dostępna do przeglądania dla spółników.

Po każdym wpisaniu zmiany zarząd złoży sądowi rejestrowemu podpisaną przez siebie nową listę spółników z uwiarygodnieniem ilości i wysokości udziałów każdego z nich.

Art. 23.

W razie zbycia udziału, za zalegające świadczenia wobec spółki odpowiada nabywca solidarnie ze zbywcą.

Roszczenia spółki do zbywcy z tytułu takich świadczeń przedawniają się z upływem lat pięciu od dnia, w którym zgłoszono spółce przeniesienie udziału.

Art. 24.

Spółwłaściciele udziału lub udziałów wykonywają swoje prawa w spółce przez wspólnego zastępcę; za świadczenia związane z udziałem odpowiadają solidarnie.

Jeżeli spółwłaściciele nie wskazali wspólnego zastępcy, oświadczenia spółki mogą być ważnie dokonywane wobec któregośkolwiek z nich.

Art. 25.

Spółka nie może na swój rachunek nabywać za zapłatą ani przyjmować w zastaw własnych udziałów. Wyjątek stanowi nabycie w drodze egzekucji na zaspokojenie roszczeń spółki, których z innego majątku spółnika nie można zaspokoić.

O ile udziały, nabyte w drodze egzekucji, nie zostaną zbyte w ciągu roku od dnia nabycia, muszą być umorzone podług przepisów o obniżeniu kapitału zakładowego.

Udziały własne należy umieścić w bilansie jako osobna pozycja.

Art. 26.

Jeżeli wkłady niepieniężne (aporty) przyjęte były po cenie nadmiernie wygórowanej w stosunku do rzeczywistej ich wartości w chwili zawarcia umowy, w razie niewypłacalności spółki przed upływem trzech lat od zarejestrowania, spółnik, który wniósł taki wkład, oraz zarządcy, którzy, znając ten stan rzeczy, zgłosili spółkę do rejestru, obowiązani są solidarnie wyrównać spółce brakującą wartość.

Od obowiązku tego spółnik ani zarządcy nie mogą być zwolnieni.

Art. 27.

Umowy o nabycie dla spółki nieruchomości lub urządzeń, służących do trwałego użytku, za cenę, przewyższającą jedną piątą część kapitału zakładowego, jednak nie niższą od pięciu tysięcy złotych, zawarte przed upływem dwóch lat od zarejestrowania spółki, wymagają uchwały spółników, chyba że dana umowa była przewidziana w umowie spółki.

Art. 28.

Jeżeli spółnicy mają być zobowiązani do powtarzających się świadczeń niepieniężnych, natenczas w umowie spółki na-

leży oznaczyć rodzaj i rozciągłość świadczeń, tudzież ewentualne kary umowne.

W tych przypadkach, o ile umowa nie stanowi inaczej, zbycie udziału może nastąpić jedynie za zezwoleniem spółki (art. 16).

Gdy bilans nie wykaże czystego zysku, wynagrodzenie za świadczenia takie nie może przewyższać ceny targowej.

Art. 29.

Umowa spółki może zobowiązać spółników do dopłat w granicach cyfrowo oznaczonej wysokości.

O ile umowa spółki nie stanowi inaczej, do dopłat tych stosowane będą następujące postanowienia.

Wysokość i terminy dopłat oznaczane będą w miarę potrzeby uchwałą spółników. Dopłaty będą nakładane i uiszczane przez spółników równomiernie w stosunku do udziałów. Jeżeli spółnik nie uiszcza dopłaty w przewidzianym terminie, obowiązany będzie do zapłaty odsetek ustawowych; spółka może ponadto żądać wynagrodzenia dalszej szkody, wyrządzonej przez zwłokę.

Art. 30.

Dopłaty mogą być zwracane spółnikom, o ile nie są potrzebne na pokrycie strat bilansowych w kapitale zakładowym.

Zwrot dopłat nastąpić może dopiero po upływie trzech miesięcy od ogłoszenia o zamierzonym zwrocie w pismach, przeznaczonych do ogłoszeń spółki.

O ile umowa nie stanowi inaczej, zwrot ma być dokonany równomiernie wszystkim spółnikom.

W braku odmiennych postanowień umowy, zwrócone dopłaty nie wchodzi w rachubę przy żądaniu nowych dopłat.

Art. 31.

Spółnicy mają prawo do czystego zysku, wynikającego z rocznego bilansu, o ile w myśl umowy czysty zysk nie został od podziału wyłączony.

Umowa może zastrzec uchwale spółników rozporządzenie czystym zyskiem.

Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, zysk, przypadający spółnikom, dzieli się w stosunku do udziałów.

Art. 32.

Podczas trwania spółki nie wolno spółnikom zwracać dokonanych wpłat na udział ani w całości, ani w części.

Zwrot wpłat może nastąpić jedynie po dokonaniu obniżenia kapitału zakładowego.

Spółnikom nie wolno pobierać odsetek od udziałów.

Art. 33.

Spólnicy, którzy wbrew przepisom ustawy albo postanowieniom umowy spółki otrzymali wypłaty, obowiązani są do zwrotu. Członkowie władz spółki, którzy ponoszą odpowiedzialność za nieprawą wypłatę, odpowiadają za zwrot solidarnie z odbiorcą.

Jeżeli zwrotu nie można uzyskać od odbiorców ani od członków władz spółki, odpowiadają za ubytek w kapitale zakładowym spółnicy w stosunku do swoich udziałów. Kwoty, których nie można ściągnąć od poszczególnych spółników, rozdziela się pomiędzy spółników pozostałych, w stosunku do udziałów.

Od odpowiedzialności przewidzianej w poprzednich ustępach zobowiązani nie mogą być zwolnieni!

Roszczenia powyższe przedawniają się z upływem pięciu lat, licząc od dnia wypłaty, z wyjątkiem roszczenia do odbiorcy, który wiedział o bezprawności wypłaty.

Art. 34.

Udział może być umorzony jedynie wtedy, gdy jest to przewidziane w umowie spółki.

Umorzenie bez zachowania przepisów o obniżeniu kapitału zakładowego może być dokonane jedynie z czystego zysku.

DZIAŁ III.

Władze spółki.

R o z d z i a ł I.

ZARZĄD.

Art. 35.

Zarząd składa się z jednego lub kilku członków.

Do zarządu mogą być powołane osoby z pośród spółników lub z poza ich grona.

Członków zarządu ustanawiają spółnicy uchwałą, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej.

Art. 36.

Członkowie zarządu mogą być w każdej chwili odwołani, co jednak nie uwłacza ich roszczeniom z umowy służbowej.

Umowa spółki może zawierać inne postanowienia w tej mierze, w szczególności ograniczyć prawo odwołania do ważnych powodów.

Art. 37.

Zarząd zastępuje spółkę w sądzie i poza sądem.

Jeżeli zarząd spółki jest wieloosobowy, sposób zastępowania reguluje umowa spółki. Jeżeli umowa spółki nie zawiera żadnych w tym względzie postanowień, do składania oświadczeń i podpisywania w imieniu spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków zarządu albo też jednego członka zarządu łącznie z prokurentem. Natomiast oświadczenia, zwrócone do spółki, tudzież doręczenia pism mogą być dokonywane wobec jednego członka zarządu lub prokurenta.

Postanowienia niniejszego artykułu nie wyłączają ustanowienia prokury pojedynczej lub łącznej i nie ograniczają praw prokurentów, wpływających z przepisów o prokurze.

Art. 38.

Podpisywać spółkę należy w ten sposób, że pod wypisaną, wydrukowaną lub stemplem wyciśniętą firmą spółki upoważnieni położą swoje podpisy.

Art. 39.

Wszelkie ograniczenia zarządu w zastępowaniu spółki, które nie są ustanowione w ustawie, nie mają mocy prawnej wobec osób trzecich. Natomiast wobec spółki członkowie zarządu podlegają także ograniczeniom ustanowionym w umowie spółki oraz w uchwałach spółników, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

Art. 40.

Jeżeli zarząd jest wieloosobowy, a umowa nie stanowi inaczej, w stosunku zarządców spółki między sobą obowiązują następujące postanowienia:

Każdy członek zarządu ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki, nieprzekraczających zakresu jej zwykłych czynności. Jednak jeżeli choćby jeden z pozostałych członków zarządu sprzeciwi się dokonaniu czynności, albo jeżeli sprawa wykracza poza zakres zwykłych czynności spółki, trzeba zasięgnąć uprzedniej uchwały zarządu. Uchwały zarządu zapadają bezwzględną większością głosów obecnych. Ustanowić prokurenta mogą tylko wszyscy członkowie zarządu łącznie, odwołać prokurę może każdy członek zarządu.

Art. 41.

Jeżeli bilans sporządzony przez zarząd wykaże straty, przewyższające sumę kapitałów: zapasowego i rezerwowych oraz połowę kapitału zakładowego, wówczas zarząd obowiązany jest bezzwłocznie zwołać zgromadzenie spółników celem powzięcia uchwały co do dalszego istnienia spółki.

Art. 42.

Członkowie zarządu nie mogą bez wyraźnego lub domniemanego zezwolenia spółki zajmować się interesami konkurencyjnymi ani też uczestniczyć w władzach konkurencyjnego przedsiębiorstwa.

O ile umowa nie stanowi inaczej, zezwolenia udziela organ, powołany do ustanowienia zarządu.

Art. 43.

W umowach pomiędzy spółką a członkami zarządu tudzież w sporach z nimi, zastępuje spółkę rada nadzorcza lub pełnomocnicy wybrani na mocy uchwały spółników.

R o z d z i a ł II.

NADZÓR.

Art. 44.

Prawo kontroli służy każdemu spółnikowi. W tym celu spółnik może każdego czasu przeglądać księgi i dokumenty spółki, sporządzać bilans dla swego użytku i żądać wyjaśnień od zarządu.

Umowa może ustanowić radę nadzorczą lub komisję re-

wizyjną albo obie te władze. W tych przypadkach wyłączona jest indywidualna kontrola spółników, chyba że umowa stanowi inaczej.

Art. 45.

Członkowie zarządu, likwidatorowie i pracownicy spółki nie mogą być jednocześnie członkami rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej.

Art. 46.

Rada nadzorcza składa się przynajmniej z trzech członków, wybieranych na mocy uchwały spółników.

Umowa może ustanowić inny sposób powoływania członków rady nadzorczej.

Art. 47.

Radę nadzorczą powołuje się na jeden rok, o ile umowa nie stanowi inaczej.

Członkowie rady nadzorczej mogą być odwołani każdej chwili.

Art. 48.

Rada nadzorcza obowiązana jest wykonywać stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich gałęziach przedsiębiorstwa.

Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należy badanie bilansu oraz rachunku zysków i strat, zarówno co do zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym, sprawozdania zarządu, tudzież wniosków o podziale zysków lub pokryciu strat, oraz składanie zgromadzeniu spółników dorocznego piśmiennego sprawozdania z wyników powyższego badania.

Dla wykonania powyższych czynności rada nadzorcza może przeglądać każdy dział czynności spółki, żądać od zarządu i pracowników spółki, sprawozdań i wyjaśnień, dokonywać rewizji majątku tudzież sprawdzać księgi i dokumenty.

Każdy członek rady nadzorczej może wykonywać prawo nadzoru z osobna, chyba że umowa stanowi inaczej.

Art. 49.

Umowa może rozszerzyć uprawnienia rady nadzorczej, a w szczególności postanowić, że pewnych w umowie oznaczonych czynności zarząd nie jest mocen przedsiębrać bez ze-

zwolenia rady nadzorczej, oraz przekazać radzie nadzorczej prawo zawieszenia w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków zarządu.

Art. 50.

Komisja rewizyjna składa się z dwóch lub więcej członków, powoływanych i odwoływanych według tych samych zasad, co członkowie rady nadzorczej.

Do kompetencji komisji rewizyjnej należy badanie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły tudzież sprawozdania i wniosków zarządu o podziale zysków lub pokryciu strat, trybem i w zakresie, przewidzianym dla wykonywania powyższych czynności przez radę nadzorczą.

Komisja rewizyjna powinna z wyników swego badania złożyć zgromadzeniu spółników piśmienne sprawozdanie.

Umowa może rozszerzyć obowiązki komisji rewizyjnej w kierunku stałego nadzoru nad działalnością spółki.

Art. 51.

Uchwały rady nadzorczej i komisji rewizyjnej mogą być powzięte, jeżeli wszyscy członkowie zostali zaproszeni. Uchwały zapadają bezwzględna większością głosów obecnych, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

Z posiedzeń należy spisywać protokoły.

W braku odpowiednich postanowień umowy zgromadzenie spółników może uchwalić dla rady nadzorczej i komisji rewizyjnej regulamin, bliżej określający ich organizację i sposób wykonywania czynności.

Art. 52.

Sąd rejestrowy na żądanie spółnika lub spółników, przedstawiających przynajmniej 1/10 część kapitału zakładowego, może po zawiadaniu zarządu spółki do oświadczenia się, wyznaczyć biegłych rewidentów z pośród osób, wyznaczonych przez właściwe Izby przemysłowo - handlowe, celem zbadania rachunkowości oraz działalności spółki.

Art. 53.

Członkowie władz spółki obowiązani są udzielić rewidentom żądanych wyjaśnień, tudzież pozwolić im na przeglądanie ksiąg i dokumentów spółki, badanie kasy, zapasu towarów

i papierów wartościowych, tudzież udzielić potrzebnej pomocy.

Art. 54.

Rewidenci złożą sprawozdania swoje sądowi rejestrowemu, który zakomunikuje je w odpisie żądającym rewizji, zarządowi i radzie nadzorczej lub komisji rewizyjnej. Sprawozdanie to powinno być na najbliższem zgromadzeniu spółników w całej treści odczytane.

Art. 55.

Koszty rewizji ponoszą żądający.

Jeżeli rewizja wykaże nadużycia, szkodliwe dla spółki działanie lub rażące pogwałcenie ustawy lub umowy, wówczas żądający rewizji mają prawo żądać od spółki lub od winnych zwrotu poniesionych na rewizję kosztów.

R o z d z i a ł III.

ZGROMADZENIE SPÓLNIKÓW.

Art. 56.

Uchwały spółników zapadają na zgromadzeniach spółników. Bez odbycia zgromadzenia mogą być powzięte uchwały, jeżeli wszyscy spółnicy wyrażą na piśmie zgodę na postanowienie, które ma być powzięte, albo na piśmienne głosowanie.

Zgromadzenia spółników odbywają się w siedzibie spółki, jeżeli umowa nie stanowi inaczej.

Art. 57.

Prócz innych przedmiotów, wyszczególnionych w ustawie lub umowie spółki, następujące sprawy wymagają uchwały spółników:

1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły i kwitowanie władz spółki z wykonania przez nie obowiązków;

2) zwrot dopłat;

3) wszelkie postanowienia, dotyczące roszczeń o wynagrodzenie szkody, zrzadzonej przy zawiązaniu spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru;

4) wyznaczenie pełnomocników do prowadzenia sporu, jeżeli ani zarząd ani rada nadzorcza nie może zastępować spółki;

5) zbycie lub wydzierżawienie przedsiębiorstwa;

6) nabycie lub zbycie nieruchomości, chyba że umowa pod tym względem stanowi inaczej.

Art. 58.

Zwyczajne zgromadzenie powinno się odbyć w ciągu pięciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego. Przedmiotem jego powinny być:

1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły;

2) powzięcie uchwały o rozdziale zysków lub o pokryciu strat, o ile umowa przekazuje te sprawy zgromadzeniu spółników;

3) udzielenie władzom spółki pokwitowania z wykonanych przez nie obowiązków.

W sprawach powyższych piśmienne głosowanie jest wyłączone.

Przedmiotem zwyczajnego zgromadzenia mogą być także inne sprawy.

Art. 59.

Nadzwyczajne zgromadzenie zwołuje się w przypadkach, oznaczonych w niniejszej ustawie lub w umowie spółki, oraz gdy organy lub osoby, uprawnione do zwoływania zgromadzeń, uznają to za wskazane.

Art. 60.

Zgromadzenie spółników zwołuje zarząd.

Rada nadzorcza, a w braku rady nadzorczej komisja rewizyjna, ma prawo zwoływania zwyczajnego zgromadzenia, jeżeli zarząd nie zwoła tegoż w czasie ustalonym w ustawie lub umowie, oraz nadzwyczajnego zgromadzenia, ilekroć zwołanie tegoż uzna za wskazane, a zarząd nie zwoła zgromadzenia w ciągu dni czterdziestu od otrzymania odpowiedniego żądania rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej.

Umowa spółki może przyznać takie uprawnienie ponadto innym osobom.

Art. 61.

Spółnik lub spółnicy, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału zakładowego, mogą domagać się zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia, jak również umieszczenia poszczególnych spraw na porządku obrad najbliższego zgromadzenia.

Umowa może przyznać powyższe prawa spółnikom, reprezentującym mniej niż 1/10 część kapitału zakładowego.

Zgromadzenie to poweźmie uchwałę, czy koszty zwołania i odbycia zgromadzenia ponieść ma spółka.

Jeżeli w ciągu dni czterestu od dnia przedstawienia żądania zarządowi nadzwyczajne zgromadzenie nie będzie zwołane, sąd rejestrowy miejsca siedziby spółki może, po zawiadaniu zarządu do oświadczenia się, upoważnić do zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia spółników, występujących z tem żądaniem. Sąd wyznaczy przewodniczącego tego zgromadzenia.

W zawiadomieniach o zwołaniu zgromadzenia należy powołać się na decyzje sądu rejestrowego.

Art. 62.

Zgromadzenie spółników zwołuje się zapomocą listów poleconych, wysłanych przynajmniej na czternaście dni przed terminem zgromadzenia.

W zaproszeniu należy oznaczyć dzień, godzinę i miejsce zebrania, tudzież szczegółowy porządek obrad. W przypadku zamierzonej zmiany umowy spółki należy wskazać treść zamierzonych zmian.

Art. 63.

W przedmiotach, nieobjętych porządkiem obrad, uchwały powziąć nie można, chyba że wszyscy spółnicy biorą udział w zgromadzeniu, a nikt nie podniósł sprzeciwu co do powzięcia uchwały. To samo dotyczy uchwał, powziętych na zgromadzeniu nienależycie zwołanem.

Art. 64.

Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na niem udziałów.

Art. 65.

Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów oddanych, wyjąwszy gdy ustawa lub umowa spółki zawierają inne postanowienia.

Art. 66.

Uchwały w przedmiocie zmiany umowy spółki, nie wyłączając zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa, w sprawie połączenia spółek (fuzji), rozwiązania spółki, zbycia przedsiębiorstwa — zapadają większością $\frac{2}{3}$ oddanych głosów. Umowa może ustanowić surowsze warunki powzięcia tych uchwał.

W przypadku przewidzianym w art. 41 do uchwały o rozwiązaniu spółki wystarczy bezwzględna większość głosów oddanych, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

Uchwały w przedmiocie zmian umowy spółki, zwiększających świadczenia spółnikom lub uszczuplających prawa przyznane poszczególnym spółnikom, wymagają zgody wszystkich spółników, których dotyczą.

Art. 67.

Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, na każde pełne sto złotych udziału przypada jeden głos. Jednak każdy spółnik musi posiadać przynajmniej jeden głos.

Art. 68.

O ile umowa nie zawiera ograniczeń, spółnicy mogą uczestniczyć w zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu przez dowolnie obranych pełnomocników. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie.

Art. 69.

Uchwały zgromadzenia powinny być wpisane do księgi protokółów i podpisane przez obecnych lub przynajmniej przez przewodniczącego i osobę prowadzącą protokół. Gdy protokół sporządza notariusz, zarząd wniesie odpis protokołu do księgi protokółów.

W protokóle stwierdzić należy prawidłowość zwołania zgromadzenia, jego zdolność do powzięcia uchwał, ilość głosów, oddanych za każdą uchwałą, jej treść i zgłoszone sprzeciw.

Uchwały piśmienne, powzięte według art. 56 ust. 2, zarząd wpisze do księgi protokółów.

Spólnicy mogą przeglądać protokoły uchwał, mogą także żądać wydania poświadczonych przez zarząd odpisów uchwał.

Art. 70.

Uchwała spółników, powzięta wbrew postanowieniom ustawy lub umowy, może być zaskarżona w drodze wytoczonej przeciwko spółce skargi o unieważnienie uchwały.

Uchwała spółników może być zaskarżona nawet w przypadku zgodności uchwały z postanowieniami ustawy lub umowy, jeżeli uchwała ta, przeciwna dobrym obyczajom kupieckim, godzi w interesy spółki lub ma na celu pokrzywdzenie spółnika.

Prawo do wytoczenia skargi służy:

1) zarządowi spółki, radzie nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz poszczególnym ich członkom;

2) każdemu spółnikowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokółowania sprzeciwu;

3) spółnikowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w zgromadzeniu;

4) innym spółnikom, którzy nie byli obecni na zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania zgromadzenia lub też powzięcia uchwał w przedmiotach nieobjętych porządkiem dziennym;

5) w przypadku piśmiennego głosowania spółnikowi, którego przy głosowaniu pominięto, lub który nie zgodził się na głosowanie piśmienne, albo też, który głosował przeciwko uchwale i po otrzymaniu wiadomości o uchwale w przeciągu czternastu dni zgłosił sprzeciw.

Skarga o unieważnienie może być wniesiona w ciągu dwóch miesięcy od otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak, jak w przeciągu roku od daty powzięcia uchwały.

Art. 71.

W sporach, dotyczących unieważnienia uchwał spółników, pozwaną spółkę zastępuje zarząd, chyba że na mocy uchwały spółników ustanowiony został w tym celu osobny pełnomocnik. Jeżeli spółki zarząd zastępować nie może, a brak uchwały spółników o ustanowieniu osobnego pełnomocnika, sąd właściwy do rozstrzygnięcia skargi wyznaczy przed lub po wniesieniu skargi kuratora dla zastępstwa spółki.

Art. 72.

Wyrok, uchylający uchwałę, ma moc obowiązującą w stosunkach między spółką a wszystkimi spółnikami.

DZIAŁ IV.

Rachunkowość spółki.

Art. 73.

Za należyte prowadzenie ksiąg i rachunkowości spółki odpowiadają członkowie zarządu.

Art. 74.

Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, rokiem obrotowym spółki będzie rok kalendarzowy.

Art. 75.

Zarząd obowiązany jest w ciągu trzech miesięcy po upływie roku obrotowego sporządzić i udostępnić spółnikom oraz złożyć organom nadzorczym bilans na ostatni dzień roku obrotowego (dzień bilansowy), rachunek zysków i strat za rok ubiegły oraz dokładne piśmienne sprawozdanie z działalności spółki w tym okresie.

Jeżeli spółka rozpoczęła działalność w drugiej połowie roku obrotowego, można rachunki i sprawozdanie za ten okres czasu połączyć z rachunkami za rok następny.

Art. 76.

W przeciągu czternastu dni po zatwierdzeniu przez zgromadzenie spółników zarząd złoży sądowi rejestrowemu oraz Ministerstwu Przemysłu i Handlu bilans, rachunek zysków i strat oraz odpis uchwały zgromadzenia spółników.

Art. 77.

Przy sporządzaniu bilansu należy stosować następujące zasady:

1) kapitał zakładowy i wszelkiego rodzaju fundusze zapasowe i rezerwowe umieszcza się w pasywach;

2) koszty organizacji i administracji nie mogą być umieszczone w aktywach;

3) zysk lub stratę wykazuje się w bilansie jako osobną pozycję;

4) roszczenia o dopłaty mają być wstawiane do aktywów dopiero na mocy uchwały spółników, zarządzającej dopłaty jednak jednocześnie powinna być równa suma wstawiana do pasywów;

5) dopłaty wykazuje się w pasywach dopóty, dopóki nie będą użyte w sposób uzasadniający ich odpisanie;

6) poręczenia (gwarancje), zastawy i kaucje wykazuje się w dodatku do bilansu, przyczem podaje się ogólną sumę każdego rodzaju;

7) w bilansach odrebnie wykazuje się środki płynne, zobowiązania krótkoterminowe i długoterminowe.

Art. 78.

Grunty, budynki, maszyny, środki transportowe, narzędzia pracy, ruchomości, prawa, koncesje, patenty, licencje itp. inwestycje, przeznaczone do stałego użytku, powinny być przyjęte do bilansu conajwyżej według ceny nabycia lub wytworzenia.

Corocznie należy czynić odpisy na umorzenie, które odpowiadają będą zmniejszonej wartości inwestycji wskutek zużycia, istnienia praw osób trzecich, upływu czasu itp.

Art. 79.

Surowce, zapasy towarów i inne wartości, stanowiące przedmiot obrotu spółki powinny być przyjęte do bilansu conajwyżej w wysokości kosztów własnych, a gdyby koszty te były wyższe od cen rynkowej w dniu bilansowym — nie powyżej ceny rynkowej.

Art. 80.

Papiery wartościowe i waluty obce należy przyjąć do bilansu nie powyżej ceny nabycia. Papiery wartościowe i waluty obce, notowane na giełdzie, nie mogą być przyjęte do bilansu powyżej przeciętnego kursu giełdowego z ostatniego miesiąca przed dniem bilansowym.

Art. 81.

Wierzytelności w obcych walutach należy przeliczyć conajwyżej podług przeciętnego kursu jaki notowano na gieł-

dzie dla obcej waluty w ciągu ostatniego miesiąca przed dniem bilansowym. Zobowiązania zaś w obcych walutach należy przeliczyć co najmniej podług przeciętnego kursu, obliczonego w ten sam sposób.

DZIAŁ V.

Zmiana umowy spółki, podwyższenie i obniżenie kapitału zakładowego.

Art. 82.

Każda zmiana umowy spółki wymaga do swej ważności uchwały spółników.

Uchwała powinna być zaprotokółowana przez notariusza.

Przed zarejestrowaniem zmiana umowy nie ma skutków prawnych.

Do zarejestrowania zmian umowy spółki stosuje się odpowiednio postanowienia art. 9 i art. 11.

Art. 83.

O ile podwyższenie kapitału zakładowego następuje nie na mocy dotychczasowych postanowień umowy spółki, może ono nastąpić jedynie w drodze zmian umowy spółki.

W braku odmiennych postanowień umowy lub uchwały o podwyższeniu, mają dotychczasowi spółnicy prawo pierwszeństwa do objęcia podwyższonego kapitału, w stosunku do swych dotychczasowych udziałów. Prawo pierwszeństwa należy wykonać w przeciągu miesiąca od wezwania do jego skutecznienia. Wezwania te zarząd roześle spółnikom jednocześnie.

Art. 84.

Oświadczenie nowego spółnika powinno zawierać przystąpienie do spółki na zasadzie umowy spółki oraz objęcie udziału w oznaczonej wysokości. Oświadczenie takie wymaga formy aktu notarialnego.

Art. 85.

Przepisy o wysokości udziału (art. 2), o pełnej wpłacie na poczet kapitału zakładowego (art. 3 ust. 1 punkt 2), oraz

o wkładach niepieniężnych (art. 7 i 26) stosują się także do podwyższenia kapitału zakładowego.

Art. 86.

Obniżenie kapitału zakładowego może nastąpić tylko w drodze zmiany umowy spółki.

Uchwała o zmianie powinna określać kwotę, o którą kapitał zakładowy ma być obniżony, cel, tudzież sposób obniżenia.

Przepisy ustawy o najniższej wysokości kapitału zakładowego tudzież udziałów powinny być zachowane także przy obniżeniu kapitału zakładowego.

Art. 87.

O uchwalonem obniżeniu kapitału zakładowego zarząd ogłosi trzykrotnie w pismach przeznaczonych do ogłoszeń spółki, z wezwaniem wierzycieli spółki, aby, jeżeli nie zgadzają się na obniżenie, wnieśli swe sprzeciwy w ciągu trzech miesięcy, licząc od daty ostatniego ogłoszenia. Ogłoszenia nie mogą być czynione w odstępach czasu dłuższych, niż miesięczne ani krótszych, niż dwutygodniowe. Wierzyciele, którzy w powyższym czasokresie zgłosili sprzeciw przeciwko obniżeniu kapitału zakładowego, powinni być przez spółkę zaspokojeni lub zabezpieczeni. Wierzycieli, którzy sprzeciwu nie zgłosili, uważa się za zgadzających się na obniżenie kapitału zakładowego.

Przepisów ustępu poprzedzającego nie stosuje się, jeżeli skutkiem obniżenia kapitału zakładowego nie zwraca się spółnikom wpłat, dokonanych na kapitał zakładowy, a jednocześnie z obniżeniem kapitału zakładowego nastąpi jego podwyższenie przynajmniej do pierwotnej wysokości.

DZIAŁ VI.

Rozwiązanie i likwidacja spółki.

Art. 88.

Rozwiązanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powodują:

- 1) przyczyny w umowie wymienione;

- 2) uchwała spółników stwierdzona protokołem notarialnym;
- 3) orzeczenie sądu;
- 4) ogłoszenie upadłości.

Art. 89.

Poza przypadkami wskazanymi w art. 11 sąd może orzec rozwiązanie spółki:

- 1) na żądanie spółnika lub członka władz spółki, jeżeli osiągnięcie celu stanie się niemożliwe, albo, gdy zajdą inne ważne przyczyny wywołane stosunkami spółki;
- 2) na żądanie Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli działalność spółki, naruszając prawo, zagraża interesowi Państwa.

Art. 90.

Rozwiązanie spółki następuje po przeprowadzeniu likwidacji. Aż do tej chwili zgoda wszystkich spółników na utrzymanie spółki może zapobiec rozwiązaniu, chyba że rozwiązanie nastąpiło na żądanie niebędącego spółnikiem członka władz spółki lub na żądanie Prokuratury Generalnej.

Art. 91.

W czasie likwidacji spółka zachowuje osobowość prawną. Likwidację prowadzi się pod firmą spółki z dodatkiem wyrazów: „w likwidacji“.

Jeżeli ustawa niniejsza nie stanowi inaczej, przepisy o władzach spółki, prawach i obowiązkach spółników, jakoteż inne przepisy ustawy niniejszej stosuje się również w okresie likwidacji, o ile da się to pogodzić z celem likwidacji.

W toku likwidacji przed spłaceniem wszystkich zobowiązań nie można spółnikom wypłacać zysków.

W toku likwidacji dopłaty mogą być uchwalane tylko za zgodą wszystkich spółników.

Art. 92.

Likwidację przeprowadza zarząd spółki, jeżeli umowa spółki lub uchwała spółników nie zawiera co do ustanowienia likwidatorów odmiennych postanowień.

Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, likwidatorowie mogą być odwołani na mocy uchwały spółników.

W przypadkach, gdy o rozwiązaniu spółki orzeka sąd, może zarazem ustanowić likwidatorów.

Z ważnych powodów na wniosek osób interesowanych sąd rejestrowy może odwołać likwidatorów i mianować innych. Likwidatorów, sądownie ustanowionych, tylko sąd może odwołać.

Sąd, który mianował likwidatorów, określa wysokość ich wynagrodzenia.

Art. 93.

O otwarciu likwidacji ogłoszą likwidatorowie trzykrotnie w pismach przeznaczonych do ogłoszeń spółki i przez te same ogłoszenia wezwą wierzycieli do zgłoszenia ich roszczeń w ciągu trzech miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia. Ogłoszenia nie mogą być czynione w odstępach czasu dłuższych, niż miesięczne, ani krótszych, niż dwutygodniowe.

Art. 94.

Likwidatorowie co do swych uprawnień i obowiązków podlegają przepisom niniejszej ustawy, przewidzianym dla zarządu spółki.

Art. 95.

Likwidatorowie powinni sporządzić bilans otwarcia likwidacji. Bilans ten likwidatorowie złożą zgromadzeniu spółników do zatwierdzenia, a po zatwierdzeniu — do aktów rejestru handlowego.

Likwidatorowie powinni po upływie każdego roku lub w terminach krótszych, ustalonych na mocy uchwały spółników, składać spółnikom sprawozdanie i bilans za okres ubiegły.

Do bilansu likwidacyjnego należy przyjąć wszystkie przedmioty według ich wartości zbywczej.

Art. 96.

Likwidatorowie zakończą bieżące interesy spółki, sciągną wierzytelności, wypełnią zobowiązania i spieniężą majątek spółki. Nowe interesy mogą zawierać tylko w przypadku, gdy to będzie potrzebne do ukończenia dawnych.

Nieruchomości zbywać mogą przez publiczną licytację, a z wolnej ręki jedynie z mocy uchwały spółników i po cenie nie niższej od uchwalonej przez spółników.

Art. 97.

Sumy potrzebne do zaspokojenia lub zabezpieczenia wierzycieli znanych spółce, którzy się nie zgłosili, lub których wierzytelności nie są jeszcze płatne albo są sporne, należy złożyć do depozytu sądowego.

Art. 98.

Podział pomiędzy spółników majątku, pozostałego po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli, nie może nastąpić przed upływem sześciu miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia o otwarciu likwidacji i wezwaniu wierzycieli.

Majątek ten dzieli się między spółników w stosunku do ich udziałów.

Umowa spółki może wskazać inne zasady podziału majątku

Art. 99.

Wierzyciele spółki, którzy roszczeń swych nie zgłosili w właściwym terminie ani nie byli spółce znani, mogą żądać zaspokojenia swych należności z majątku spółki jeszcze nie rozdzielonego.

Spólnicy, którzy po upływie powyższego sześciomiesięcznego terminu otrzymali w dobrej wierze przypadającą na nich część majątku spółki, nie są zobowiązani do zwrotu celem pokrycia należności tych wierzycieli.

Art. 100.

Po ukończeniu likwidacji i po zatwierdzeniu przez zgromadzenie spółników ostatecznych rachunków, należy ogłosić sprawozdanie likwidacyjne i złożyć je sądowi rejestrowemu z jednoczesnym zgłoszeniem wniosku o wykreślenie spółki z rejestru handlowego.

Księgi, akty i dokumenty spółki składa się do przechowania przez lat dziesięć w miejscu, wvznaczonem przez sąd rejestrowy.

Z upoważnienia sadu rejestrowego mogą spółnicy i wierzyciele przeglądać księgi, akty i dokumenty oraz otrzymywać z nich odpisy i wyciągi.

Art. 101.

W przypadku upadłości rozwiązanie spółki następuje po ukończeniu postępowania upadłościowego.

Jednak spółka nie rozwiązuje się, gdy postępowanie upadłościowe kończy się albo układem, albo na skutek całkowitego zaspokojenia wierzycieli, albo gdy postępowanie zostanie umorzone za zgodą wierzycieli bądź wskutek zaniedbania z ich strony.

Art. 102.

O rozwiązaniu spółki zawiadomią likwidatorowie lub zarządca masy upadłościowej Ministerstwo Przemysłu i Handlu, przesyłając jednocześnie odpis sprawozdania likwidacyjnego.

DZIAŁ VII.

Wykluczenie spółnika.

Art. 103.

Z ważnych przyczyn, dotyczących poszczególnych spółników, sąd może orzec ich wykluczenie na żądanie wszystkich pozostałych spółników, byleby udziały spółników, żądających wykluczenia, przedstawiały więcej niż połowę kapitału zakładowego.

Umowa spółki może przyznać prawo wystąpienia ze skargą także mniejszej liczbie spółników, byleby ich udziały przedstawiały więcej niż połowę kapitału zakładowego. W tym przypadku powinni być zapozwani wszyscy pozostali spółnicy.

Udziały spółnika wykluczonego muszą być przejęte przez spółników lub osoby trzecie. Cenę przejęcia ustali sąd procesowy na podstawie rzeczywistej wartości w chwili doręczenia skargi.

Art. 104.

Sąd, orzekając o wykluczeniu, oznaczy termin, w przeciągu którego spółnikowi wykluczonemu ma być zapłacona ustalona w określony poprzednio sposób cena przejęcia wraz z odsetkami od dnia doręczenia pozwu. Jeżeli w przeciągu tego czasu cena nie zostanie zapłacona, ani też zgodnie z przepisami prawa cywilnego złożona do depozytu sądowego, orzeczenie o wykluczeniu staje się bezskuteczne.

W przypadku, gdy orzeczenie o wykluczeniu z przyczyn podanych w ustępie poprzedzającym stało się bezskuteczne,

spółnik bezskutecznie wykluczony ma prawo żądać od skarżących wynagrodzenia szkody.

Art. 105.

Spółnika prawomocnie wykluczonego, którego udziały zostały w terminie zapłacone, uważa się za usuniętego ze spółki już od chwili doreczenia mu pozwu. Jednak nie wpływa to na ważność czynności, w których brał w spółce udział po doreczeniu mu pozwu.

Sąd może z ważnych powodów w celu zabezpieczenia powództwa zawiesić spółnika w wykonywaniu jego praw członkowskich w spółce.

DZIAŁ VIII.

Łaczenie się (fuzja) spółek z ograniczoną odpowiedzialnością.

Art. 106.

Połączenie spółek (fuzja) może być dokonane:

1) przez przeniesienie całego majątku spółki (przejętej) na inną (przejmującą) wzamian za udziały, które spółka przejmująca przyznaje spółnikom spółki przejętej;

2) przez zawiązanie nowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, na którą przechodzi majątek wszystkich łączących się spółek wzamian za udziały nowej spółki.

Art. 107.

W przypadku łączenia się spółek przez przeniesienie całego majątku na inną spółkę, powinna być przez zgromadzenie spółników każdej spółki powzięta uchwała, określająca dokładnie warunki połączenia.

W szczególności należy określić w uchwałach:

1) sumę, o jaką kapitał zakładowy spółki przejmującej zostaje powiększony wskutek połączenia się;

2) wysokość i ilość udziałów, jakie spółka przejmująca przyznaje spółnikom spółki przejętej wzamian za jej majątek;

3) datę bilansów, na których podstawie fuzja ma być dokonana;

4) datę od której nowe udziały mają uczestniczyć w zyskach;

5) termin, do którego połączenie ma być zgłoszone do zarejestrowania.

Połączenie może być przeprowadzone bez podwyższenia kapitału zakładowego, o ile spółka przejmująca ma w swem ręku udziały spółki przejmowanej albo swoje udziały, nabyte zgodnie z przepisami niniejszej ustawy. Celem przyznania udziałów spółnikom spółki przejmowanej może spółka przejmująca nabyć własne udziały, w wysokości najwyżej jednej dziesiątej kapitału zakładowego.

Art. 108.

Wpis do rejestru handlowego spółki przejętej i wykreślenie jej z rejestru może nastąpić dopiero z chwilą zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego spółki przejmującej, jeżeli takie podwyższenie ma nastąpić.

Z chwilą dokonania obu wpisów spółka przejmująca wchodzi w wszystkie prawa i obowiązki spółki przejętej.

Przepisanie praw hipotecznych spółki przejętej na spółkę przejmującą odbywa się na jednostronny wniosek zarządu spółki przejmującej.

Art. 109.

Zarząd spółki przejmującej powinien w terminie przez się obranym zgłosić trzykrotnie zamiar złączenia majątków spółek połączonych w pismach, przeznaczonych do ogłoszeń łączących się spółek.

Art. 110.

Majątek każdej z połączonych spółek powinien być zarządzony przez spółkę przejmującą oddzielnie aż do chwili zaspokojenia lub zabezpieczenia wierzycieli, których wierzytelności powstały przed połączeniem, a którzy zażądali na piśmie zapłaty przed upływem sześciu miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia o zamiarze połączenia majątków.

Za prowadzenie oddzielnego zarządu członkowie władz spółki przejmującej odpowiadają osobiście i solidarnie.

Art. 111.

W okresie odrębnego zarządzania majątkami spółek, wierzycielom każdej spółki służy pierwszeństwo do zaspokojenia z majątku swej pierwotnej dłużniczki przed wierzycielami drugiej spółki.

Art. 112.

W przypadku łączenia się spółek przez zawiązanie nowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółnicy łączących się spółek zawrą umowę nowej spółki.

Wpis do rejestru handlowego nowej spółki będzie dokonany jednocześnie z wpisem o rozwiązaniu spółek przejętych, na podstawie aktów organizacyjnych spółki przejmującej oraz uchwał spółek przejętych.

Poza tym mają zastosowanie wszystkie inne przepisy tego działu o łączeniu się (fuzji) spółek z ograniczoną odpowiedzialnością.

DZIAŁ IX.

Przekształcenie spółek.

Art. 113.

Przekształcenie spółki akcyjnej na spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością nie powoduje żadnych zmian w jej stosunku do osób trzecich.

Art. 114.

O ile statut spółki nie wymaga do zmiany statutu warunków surowszych, uchwała o przekształceniu wymaga obecności akcjonariuszów, reprezentujących przynajmniej połowę kapitału zakładowego i musi być powzięta większością $\frac{2}{3}$ oddanych głosów.

Uchwała powinna określić wartość akcji na podstawie osobnego bilansu, sporządzonego w trybie przepisany dla sporządzania bilansów rocznych, oraz zawierać projekt umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością; jednak projekt ten może nie określać wysokości kapitału zakładowego oraz wysokości udziałów.

Uchwała zyskuje moc prawną dopiero przez wpis do rejestru handlowego.

Art. 115.

Przed zgłoszeniem do rejestru powinny być spełnione następujące warunki:

1) akcjonariuszów spółki akcyjnej należy wezwać w sposób, obowiązujący w danej spółce dla zwoływania walnych zgromadzeń, aby oświadczyli, czy chcą przystąpić do spółki

z ograniczoną odpowiedzialnością z udziałami, odpowiadającymi wartości ich akcji;

2) akcjonariusze, przystępujący do przekształconej spółki, obejmują udziały równe wartości ich akcji; jeżeli wartość akcji, zgłoszonych przez akcjonariusza, jest niższa od pięciuset złotych, przystąpienie jest bezskuteczne, chyba że akcjonariusz dopłaci brakującą kwotę, albo połączy się z innymi akcjonariuszami celem wspólnego objęcia udziału;

3) zgłoszenia akcjonariuszów o przystąpieniu objąć muszą co najmniej $\frac{2}{3}$ nominalnego kapitału akcyjnego;

4) kapitał zakładowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie może być niższy od kapitału akcyjnego spółki akcyjnej;

5) jeżeli kapitał akcyjny nie został w całości objęty zgłoszeniami przystąpienia do przekształconej spółki, wówczas kapitał zakładowy musi być do pełnej wysokości uzupełniony nowymi udziałami; udziały te powinny być opłacone w całości gotówką.

Art. 116.

Akcjonariusze, którzy nie przystąpili do przekształconej spółki lub przystąpili do niej tylko z częścią posiadanych akcji, mogą po zarejestrowaniu przekształcenia żądać wypłaty kwot, jakie odpowiadają wartości akcji, obliczonej na podstawie bilansu w myśl art. 114.

Art. 117.

Z chwilą wpisu przekształcenia do rejestru handlowego, spółka akcyjna staje się spółką z ograniczoną odpowiedzialnością.

O przekształceniu należy w ciągu czternastu dni zawiadomić Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

Art. 118.

Postanowienia art. 113—117 i art. 156 stosuje się odpowiednio przy przekształceniu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na spółkę akcyjną.

W odniesieniu do majątku przekształconej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i do akcji, wydawanych członkom tej spółki, stosuje się przepisy prawa o spółkach akcyjnych dotyczące wkładów niepieniężnych i akcji, wydawanych wzamian za te wkłady.

DZIAŁ X.

Odpowiedzialność cywilna i karna.

Art. 119.

Jeżeli członkowie zarządu podali fałszywe dane w oświadczeniu, o którym mowa w art. 149 ust. 1 punkt 2 lub w art. 152 ust. 1 punkt 3, wówczas odpowiadają wobec wierzycieli spółki solidarnie ze spółką przez przeciąg lat pięciu od dnia zarejestrowania spółki lub zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego.

Art. 120.

Kto, biorąc udział w tworzeniu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, przez niedopełnienie przepisów ustawy świadomie lub przez niedbalstwo wyrządzi spółce szkodę, obowiązany jest do jej wynagrodzenia.

Art. 121.

Członek władz spółki oraz likwidator obowiązany jest przy prowadzeniu spraw spółki do dołożenia staranności, wymaganej w stosunkach handlowych i odpowiada spółce za szkodę, spowodowaną brakiem takiej staranności.

Art. 122.

Jeżeli szkodę, o której mowa w art. 120 i 121, wyrządziło więcej osób wspólnie, odpowiadają za szkodę solidarnie.

Art. 123.

Jeżeli spółka nie wytoczy skargi o odszkodowanie w ciągu roku od dokonania czynu, który spowodował szkodę, wówczas każdy spółnik może wnieść skargę o wypłatę wynagrodzenia spółce.

Na żądanie pozwanego sąd może nakazać spółnikowi, wnoszącym skargę, złożenie kaucji na zabezpieczenie grożącej pozwanemu szkody. Wysokość i rodzaj kaucji oznaczy sąd podług swego uznania. W razie niezłożenia kaucji skarga będzie odrzucona.

Jeżeli skarga okaże się nieuzasadniona, a powód, wnosząc ją, działał w złym zamiarze lub dopuścił się ciężkiego niedbalstwa, obowiązany będzie wynagrodzić pozwanemu szkodę.

Art. 124.

W przypadku, gdy skargę o odszkodowanie wnosi spółnik na zasadzie artykułu poprzedzającego, oraz w przypadku upadłości spółki osoby zobowiązane do wynagrodzenia szkody nie mogą powoływać się na uchwałę spółników, udzielającą im pokwitowania, ani też na dokonane przez spółkę zrzeczenie się roszczeń o odszkodowanie.

Art. 125.

Roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem lat pięciu od dnia dokonania czynu, który spowodował szkodę, a jeżeli czyn ten podlega ściganiu karnemu — upływem lat dziesięciu.

Art. 126.

Do skarg o odszkodowanie przeciwko członkom władz spółki oraz likwidatorom właściwy jest sąd miejsca siedziby spółki.

Art. 127.

Jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczną, zarządcy spółki odpowiadają osobiście i solidarnie za jej zobowiązania.

Zarządca może się uwolnić od powyższej odpowiedzialności, jeżeli wykaże, że w właściwym czasie zgłoszono upadłość lub wdrożono postępowanie celem zapobieżenia upadłości (postępowanie układowe), albo że niezgłoszenie upadłości oraz niewdrożenie postępowania celem zapobieżenia upadłości nastąpiło nie z jego winy, albo wreszcie, że pomimo niezgłoszenia upadłości oraz niewdrożenia postępowania celem zapobieżenia upadłości wierzyciel nie poniósł szkody.

Postanowienia artykułu niniejszego nie naruszają przepisów, ustanawiających dalej idącą odpowiedzialność zarządców.

Art. 128.

Postanowienia artykułów poprzedzających nie naruszają praw spółników oraz osób trzecich do dochodzenia szkody, bezpośrednio im wyrządzonej.

Art. 129.

Kto, biorąc udział w tworzeniu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, przez niedopełnienie przepisów ustawy

świadomie wyrządza spółce szkodę lub sprowadza niebezpieczeństwo dla jej mienia,

ulega karze więzienia do jednego roku lub grzywny do 15.000 złotych, albo obu karom łącznie.

Art. 130.

Członek władz spółki lub likwidator, który przez niedopełnienie ustawowych lub umownych obowiązków świadomie wyrządza spółce szkodę lub sprowadza niebezpieczeństwo dla jej mienia,

ulega karze więzienia do jednego roku lub grzywny do 15.000 złotych albo obu karom łącznie.

Art. 131.

Członek zarządu spółki lub likwidator, który wbrew przepisom nie zgłasza upadłości spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,

ulega karze więzienia do trzech miesięcy lub grzywny do 5.000 złotych, albo obu karom łącznie.

Art. 132.

Kto przy wykonywaniu obowiązków, wymienionych w niniejszej ustawie dane nieprawdziwe świadomie ogłasza lub przedstawia władzom spółki, sądowi rejestrowemu, lub osobie powołanej do rewizji,

ulega karze więzienia do jednego roku lub grzywny do 15.000 złotych, albo obu karom łącznie.

Art. 133.

Członek zarządu lub likwidator, który poza przypadkami, przewidzianymi ustawą, dopuszcza do nabycia przez spółkę jej własnych udziałów lub brania ich w zastaw,

ulega karze grzywny do 10.000 złotych.

Art. 134.

Członek zarządu lub likwidator, który dopuszcza do wydawania przez spółkę papierów na okaziciela lub na zlecenie na prawa do udziałów lub zysków w spółce,

ulega karze więzienia do trzech miesięcy lub grzywny do 5.000 złotych, albo obu karom łącznie.

Art. 135.

Sprawy o przestępstwa, wymienione w art. 129 do 134, należą do właściwości sądów okręgowych.

Art. 136.

Członek zarządu lub likwidator, który ponosi winę, że zarząd:

1) nie składa sądowi rejestrowemu bilansu lub rachunku zysków i strat, albo listy spółników;

2) nie prowadzi księgi udziałów zgodnie z postanowieniami art. 22;

3) nie zwołuje zgromadzenia spółników;

4) odmawia wyjaśnień osobie powołanej do rewizji lub nie dopuszcza jej do pełnienia obowiązków;

5) dopuszcza do tego, że spółka przez czas dłuższy, niż trzy miesiące, wbrew ustawie lub umowie, pozostaje bez władzy nadzorczej w należytych składkach;

6) wbrew przepisowi art. 13 nie umieszcza na dokumentach, w pismach i ogłoszeniach dat przepisanych;

7) nie przesyła do Ministerstwa Przemysłu i Handlu zaawizowań, przepisanych w niniejszej ustawie,

ulega karze pieniężnej do 3.000 złotych.

Karę wymierza sąd rejestrowy.

W razie spełnienia obowiązku po wymierzeniu kary, sąd może orzeczoną karę darować w całości lub w części.

W razie dalszego niespełniania obowiązku, sąd może ponownie karę wymierzyć.

Skazany może wnieść w ciągu dni ośmiu zażalenie od orzeczenia sądu rejestrowego do wyższej instancji.

Art. 137.

Jeżeli jeden z czynów karalnych, przewidzianych w ustawie niniejszej, ulega karze surowszej podług innych ustaw karnych, należy wymierzyć karę podług tych ustaw.

DZIAŁ XI.

Przepisy końcowe i przechodnie.

Art. 138.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem.
na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego, gdzie nabywa moc obowiązującą dopiero po uzyskaniu zgody Sejmu Śląskiego.

Art. 139.

Do umów zawartych, a nie zgłoszonych jeszcze do zarejestrowania przed wejściem w życie ustawy niniejszej, stosuje się przepisy tej ustawy, z tym atoli zastrzeżeniem, że sześciomiesięczny termin do zgłoszenia, przewidziany w art. 12, liczy się od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 140.

Do spółek, wpisanych do rejestru lub zgłoszonych do zarejestrowania przed wejściem w życie niniejszej ustawy, przepisy tej ustawy stosowane będą o tyle, o ile artykuły następujące (art. 141 do 147) nie stanowią inaczej.

Art. 141.

Spółki, które wpisane zostały do rejestru lub zgłoszone do zarejestrowania przed wejściem w życie niniejszej ustawy na obszarze, na którym obowiązywał Dekret o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością z dnia 8 lutego 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 15, poz. 201), uważane będą za spółki, w których spółnik może mieć więcej udziałów.

Art. 142.

Spółki, które wpisane zostały do rejestru lub zgłoszone do zarejestrowania przed wejściem w życie niniejszej ustawy na obszarze, na którym obowiązywała ustawa niemiecka o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością z dnia 20 kwietnia 1892 r. lub ustawa austriacka o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością z dnia 6 marca 1906 r., uważane będą za spółki, w których spółnik może mieć tylko jeden udział.

W spółkach, które powstały pod rządem niemieckiej ustawy z dnia 20 kwietnia 1892 r., spółnik, który nabył dalszy udział w przypadkach, przewidzianych w § 15 ust. 2 oraz § 55 ust. 3 ustawy powyższej, uważany będzie za spółnika, posiadającego jeden tylko udział. Jednakże podział udziału w ten sposób powstałego może być dokonany w myśl zasad poprzednio obowiązujących także po wejściu w życie niniejszej ustawy.

Art. 143.

Do spółek, wpisanych do rejestru lub zgłoszonych do zarejestrowania przed wejściem w życie niniejszej ustawy, będą miały zastosowanie postanowienia, obowiązujące przed wejściem w życie tejże ustawy, które dotyczą:

1) najmniejszej wysokości kapitału zakładowego i udziałów;

2) firmy spółki;

3) wpłaty udziałów i odpowiedzialności za wpłatę;

4) dopłat;

5) odpowiedzialności osób, działających w imieniu spółki przed jej zarejestrowaniem (art. 10), tudzież odpowiedzialności spółników i członków władz spółki, wynikłej ze zdarzeń, które nastąpiły przed wejściem w życie niniejszej ustawy, jako to: odpowiedzialności za nienależyte oszacowanie aportów, odpowiedzialności zbywcy udziału, odpowiedzialności zarządców za szkody, wyrządzone spółce lub osobom trzecim, odpowiedzialności z tytułu nieprawnie dokonanych wypłat i t. p.

Art. 144.

W odniesieniu do spółek, zarejestrowanych przed wejściem w życie niniejszej ustawy — termin, przewidziany w ustępie ostatnim art. 11 i w art. 82, liczyć się będzie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 145.

W odniesieniu do spółek, o których mowa w art. 140, w przedmiotach, które w umowach tych spółek nie były wyraźnie uregulowane i co do których obowiązywały przepisy ustaw dotychczasowych, przepisy te pozostają nadal w mocy, jeżeli ustawa niniejsza zezwala na umieszczenie takich samych postanowień w umowie spółki.

Art. 146.

Na żądanie któregokolwiek spółnika zarząd spółki obowiązany jest przerehablować umowę spółki w taki sposób, aby brzmienie jej co do przedmiotów, co do których obowiązują ustawy niniejsza, uzgodnione zostało z postanowieniami tej ustawy, oraz aby w niej umieszczone zostały postanowienia ustaw dotychczasowych, utrzymane w mocy przepisem artykułu poprzedzającego. Redakcja ta powinna być podana do wiadomości spółników na najbliższym zgromadzeniu, a następnie zgłoszona do rejestru handlowego. Ewentualne spory rozstrzyga sąd rejestrowy.

Jeżeli chodzi o dane, ulegające wpisaniu do rejestru handlowego, sąd rejestrowy zażądać może od spółki przedstawienia nowej redakcji pod zagrożeniem karami porządkowymi.

Ustalenie redakcji umowy nie wymaga formy aktu notarialnego.

Art. 147.

Przepis art. 4 nie stosuje się do zagranicznych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, które zostały w Polsce zarejestrowane albo zgłoszone do zarejestrowania przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

Art. 148.

Prócz danych, wskazanych w innych ustawach, zgłosi zarząd do rejestru handlowego, w sądzie właściwym według siedziby spółki:

- 1) zawiązanie spółki;
- 2) liczbę członków zarządu i zmianę tej liczby, ich ustanowienie oraz adresy zarządców, odwołanie i zmianę przewidzianego przy zawiązywaniu spółki zastępstwa;
- 3) zmiany umowy spółki, podwyższenie i obniżenie kapitału zakładowego;
- 4) otwarcie, uchylene i ukończenie likwidacji;
- 5) połączenie spółek;
- 6) przekształcenie spółki akcyjnej na spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością.

Dokumenty, które winny być dołączone do zgłoszenia, należy złożyć w oryginale lub w uwierzytelnionych odpisach.

Art. 149.

Do zgłoszenia o zawiązaniu spółki dołączyć należy:

- 1) umowę spółki;
- 2) oświadczenie wszystkich członków zarządu, że udziały pieniężne zostały wpłacone i że przejście wkładów niepieniężnych na spółkę z chwilą zarejestrowania jest zapewnione;
- 3) o ile pierwsze władze spółki nie zostały już ustanowione w umowie spółki — dowód ich ustanowienia w trybie przewidzianym przez ustawę niniejszą lub przez umowę spółki, z wyszczególnieniem ich składu osobistego.

Ponadto jednocześnie ze zgłoszeniem należy złożyć podpisany przez zarząd spis spółników z podaniem imienia, nazwiska (firmy) i adresu (siedziby) oraz ilości i wysokości udziałów, przez każdego z nich posiadanych.

Art. 150.

Do zgłoszenia, dotyczącego zastępstwa spółki (art. 148 ust. 1 punkt 2), należy dołączyć dokumenty, stwierdzające dane zgłaszane. Członkowie zarządu powinni podać do rejestru handlowego uwierzytelnione podpisy.

Art. 151.

Do zgłoszenia zmian umowy spółki należy dołączyć uchwałę o zmianie ustawy.

Art. 152.

Do zgłoszenia dokonanego podwyższenia kapitału spółki dołączyć należy:

- 1) uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego;
- 2) oświadczenia o objęciu podwyższonego kapitału zakładowego;
- 3) oświadczenie wszystkich członków zarządu, że wpłaty na podwyższony kapitał zostały dokonane i że przejście wkładów niepieniężnych na spółkę z chwilą zarejestrowania zmiany jest zapewnione.

Ponadto jednocześnie ze zgłoszeniem należy złożyć podpisany przez zarząd spis spółników z podaniem imienia, nazwiska (firmy) i adresu (siedziby), oraz ilości i wysokości udziałów, przez każdego z nich posiadanych.

Art. 153.

Do zgłoszenia obniżenia kapitału zakładowego dołączyć należy:

- 1) uchwałę o obniżeniu kapitału zakładowego;
- 2) dowody należytego wezwania wierzycieli;
- 3) oświadczenie wszystkich członków zarządu, stwierdzające, że wierzyciele, którzy zgłosili sprzeciw w określonym w art. 87 niniejszej ustawy trzymiesięcznym terminie, zostali zaspokojeni lub zabezpieczeni.

Postanowienia punktów 2 i 3 ustępu poprzedzającego nie będą miały zastosowania w przypadku, przewidzianym w art. 87 ust. 2. W tym przypadku należy jednocześnie zgłosić dokonane podwyższenie kapitału zakładowego.

Art. 154.

Do zgłoszenia otwarcia likwidacji, jej uchylenia lub ukończenia należy dołączyć dokument, stwierdzający dane zgłaszane.

Art. 155.

Do zgłoszenia o połączeniu się należy dołączyć uchwały o połączeniu się spółek.

Art. 156.

Przy zgłoszeniu przekształcenia spółki akcyjnej na spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, wykazać należy spełnienie warunków, określonych w art. 115, tudzież ogólnych warunków, przepisanych niniejszą ustawą dla wpisu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Zgłoszenia dokonają zarządy obu spółek.

Jednocześnie z wpisem uchwały o przekształceniu należy wykreślić z rejestru handlowego dawną spółkę akcyjną.

Art. 157.

Dane, które ustawa niniejsza nakazuje zgłosić do rejestru handlowego, oraz wszelkie ich zmiany ulegają wpisaniu do rejestru i ogłoszeniu według ich treści, chyba że ustawa niniejsza stanowiła, że zarząd obowiązany jest tylko do złożenia pewnych dokumentów sądowi rejestrowemu.

Przy zawiązaniu spółki ulegają wpisaniu do rejestru i ogłoszeniu: firma, siedziba, przedmiot przedsiębiorstwa, wysokość kapitału zakładowego, postanowienia określające, czy

spółnik może mieć jeden tylko czy więcej udziałów, sposób zastępstwa spółki, osoby zarządców oraz ich adresy.

Ponadto ulegają wpisaniu do rejestru i ogłoszeniu:

1) gdy przy zawarciu spółki spółnicy wnoszą wkłady niepieniężne — przedmiot wkładów, ilość i wysokość udziałów, przyznanych wzamian za te wkłady, oraz osoby spółników, którzy wnoszą te wkłady;

2) czas trwania spółki, jeżeli w myśl umowy jest ograniczony;

3) gdy umowa wskazuje pismo, przeznaczone do ogłoszeń spółki — oznaczenie tego pisma.

Przy rejestrowaniu zmian umowy spółki ulegają wpisaniu i ogłoszeniu tylko dane, wskazane w ustępach 2 i 3 niniejszego artykułu.

Minister Sprawiedliwości łącznie z Ministrem Przemysłu i Handlu wydadzą w drodze rozporządzenia bliższe postanowienia w przedmiocie rejestracji spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, w szczególności zwłaszcza w przedmiocie rejestracji udziałów.

Art. 158.

Aż do wejścia w życie jednolitych ustaw procesowych obowiązować będą w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie postanowienia następujące:

1) powództwo cywilne o wynagrodzenie szkody na podstawie przepisów niniejszej ustawy nie jest zależne od uprzedniego rozstrzygnięcia sprawy karnej;

2) w przypadku wytoczenia sporu o unieważnienie uchwały spółników w myśl art. 70 niniejszej ustawy, sąd może wstrzymać wykonanie zaskarżonej uchwały, jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że w razie wykonania grozi spółce niepowetowana szkoda;

3) przez sąd rejestrowy należy rozumieć sedzię rejestrowego

Art. 159.

Aż do wydania jednolitego kodeksu karnego przestępstwa, wymienione w art. 129 do 134 włącznie są na obszarze, na którym obowiązuje austriacka ustawa karna z 1852 r. — występkami; atoli zamiast więzienia orzeka się areszt ścisły.

Art. 160.

Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą:

1) ustawa z dnia 6 marca 1906 r. o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (Nr. 58 austr. Dz. U. P.);

2) Dekret o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością z dnia 8 lutego 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 15, poz. 201), w brzmieniu ustalonem ustawą z dnia 13 listopada 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 126, poz. 1019);

3) ustawa o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością z dnia 20 kwietnia 1892 r. (Dz. Ust. Rz. Niem. Nr. 24, str. 477 — 499) w brzmieniu ustalonem w Dz. Ust. Rz. Niem. Nr. 25 z 1898 r., str. 846 — 867.

Pozatem tracą moc wszystkie obowiązujące dotąd na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej ustawy i rozporządzenia, o ile dotyczą spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, a sprzeczne są z ustawą niniejszą.

Art. 161.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrom Sprawiedliwości oraz Przemysłu i Handlu.

UZASADNIENIE

PROJEKTU USTAWY O SPÓLKACH Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ.

PODSTAWY PROJEKTU.

Projekt ustawy o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością ma na celu ujednostajnienie różnych przepisów, które dotychczas w tej dziedzinie w poszczególnych dzielnicach obowiązywały, i stworzenie takiego ustawowego uregulowania organizacji tych spółek, jakie w świetle dotychczasowych doświadczeń w tym zakresie, zarówno naszych, jak i obcych, najbardziej odpowiada wymogom obrotu gospodarczego. Chodziło także o dostosowanie dotychczasowych przepisów do sytuacji prawnej, która wytworzyła się skutkiem wydania w drodze rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 383) jednolitego prawa o spółkach akcyjnych.

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością stanowią, jak wiadomo, formę pośrednią pomiędzy spółkami o charakterze kapitalistyczno - korporacyjnym, jak spółki akcyjne, z jednej strony a spółkami o charakterze osobowym, indywidualistycznym, jak spółki jawne — z drugiej.

Projekt, wzorem dotychczasowych ustaw dzielnicowych, zapożycza zasadnicze formy organizacji ze spółek akcyjnych. Natomiast momenty osobowe znalazły swój wyraz w utrudnieniu zbywania udziałów i w większej swobodzie spółników zarządzania wewnętrznymi stosunków spółki wedle ich woli.

Przy normowaniu organizacji spółek akcyjnych wysuwają się na czoło następujące zasadnicze momenty:

1) ogólnopaństwowy interes gospodarczy, ze względu na doniosłe znaczenie ekonomiczne spółek akcyjnych z punktu widzenia kumulacji kapitałów;

2) interes akcjonariuszów, ze względu na szerokie koła posiadaczy akcji, ich łatwo zbywalny i tem samem spekulacyjny charakter;

3) interesy wierzycieli, ze względu na odpowiedzialność spółników jedynie majątkiem spółki.

W spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością pierwsze dwa momenty odgrywają znacznie mniejszą rolę. Stąd przy powstawaniu spółek tego rodzaju zupełnie wystarcza system normatywny. Projekt nie przejął postanowienia, odpowiadającego przepisowi art. 4 prawa o spółkach akcyjnych, wedle którego spółka akcyjna, której przedsiębiorstwo ma znaczenie państwowe lub charakter użyteczności publicznej, może być związana jedynie po uzyskaniu zezwolenia rządowego. Projekt stoi na stanowisku, że w odniesieniu do spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, z punktu widzenia interesu ogólnopaństwowego, zupełnie wystarczy ta ingerencja władzy państwowej, jaką przewidują dla prowadzenia odnośnego rodzaju przedsiębiorstwa przepisy prawa przemysłowego lub innych ustaw specjalnych, normujących wykonywanie danego przedsiębiorstwa.

Dalej, jeżeli chodzi o organizację spółki w zakresie stosunków pomiędzy spółnikami, to w tym kierunku projekt przyjął następujące wytyczne. Stosunki takie zostały uregulowane w projekcie dość szczegółowo. Doświadczenie na tle naszego Dekretu z dn. 8 lutego 1919 r. o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, który zawiera najogólniejsze tylko zasady organizacji wewnętrznej tych spółek, wykazało, że brak bardziej szczegółowych postanowień w tym względzie wywołuje liczne trudności i nastęrcza poważne wątpliwości. Natomiast liczyć się należy i to bardzo poważnie także i z tem, że spółki z ogr. odp. muszą mieć formę bardziej giętką, aniżeli np. spółki akcyjne. Obrót gospodarczy odczuwa żywą potrzebę takiej formy spółek, w których odpowiedzialność spółników jest ograniczona, przy jednoczesnej możności urządzania stosunków pomiędzy spółnikami wedle ich uznania, stosownie do bardzo rozmaitych potrzeb życia. Stąd też projekt, normując, jak to już wyżej wskazano, stosunki pomiędzy spółnikami możliwie wyczerpująco, nadał jednakoż przeważającej części tych postanowień charakter norm dyspozytywnych. Wedle projektu spółnikom dana jest możność uregulowania

swoich wewnętrznych stosunków w umowie w sposób odmienny, aniżeli czyni to ustawa w bardzo szerokich granicach. Jedynie najbardziej podstawowe, zasadnicze niejako postanowienia ustawy mają i w tym zakresie charakter przepisów bezwzględnie obowiązujących (ius cogens).

Inaczej natomiast projekt traktuje te postanowienia, które dotyczą ochrony osób trzecich, t. j. wierzycieli spółki. Tutaj oczywiście odnośne przepisy mają charakter norm bezwzględnie obowiązujących. Projekt w tej części jest dość rygorystyczny. Gwarancją zachowania nakazów ustawy w tym zakresie jest daleko idąca odpowiedzialność cywilna, a nawet karna zarządców spółki za naruszenie tych postanowień.

Projekt jednak idzie dalej. W dążeniu do ochrony praw wierzycieli wprowadza się postanowienie, mocą którego w razie bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce za jej zobowiązania odpowiadają osobiście i solidarnie zarządcy spółki. Ta odpowiedzialność odpada tylko wówczas, gdy zarządcy udowodnią, że we właściwym czasie zgłosili upadłość lub wdrożono postępowanie celem zapobieżenia upadłości, lub też gdy udowodnią, że niezgłoszenie upadłości nastąpiło bez ich winy, albo też, że mimo niezgłoszenia upadłości oraz niewdrożenia postępowania celem zapobieżenia upadłości, wierzyciel nie poniósł szkody. Tutaj więc projekt, odstępując od ogólnych zasad prawa cywilnego, przenosi ciężar dowodu na zarządców, a to zarówno co do winy, jak i związku przyczynowego pomiędzy niewykonaniem przez nich obowiązku zgłoszenia upadłości a bezskutecznością egzekucji. Przepis ten jest wrazem zasadniczej tendencji projektu — podniesienia zaufania, a tem samem zdolności kredytowej spółek z ograniczoną odpowiedzialnością.

Tak więc projekt opiera się na następujących podstawowych zasadach: możliwie daleko idąca swoboda w urządzaniu stosunków pomiędzy spółnikami oraz zapewnienie rzeczywistej ochrony wierzycieli.

W wielu materiałach projekt wzorował się na postanowieniach prawa o spółkach akcyjnych, przyczem znalazło w nim wyraz dążenie możliwego nieodstępowania w materiałach analogicznych od przepisów prawa akcyjnego. W niektórych przypadkach wprowadzono zmiany o charakterze redakcyjnym, a nawet tylko stylistycznym; zmiany takie podyktowane były dążeniem do doskonalszego wyrażenia odnośnych myśli, z zachowaniem dotychczasowego znaczenia samego przepisu.

DZIAŁ I.

Powstanie spółki.

Art. 1 — 14.

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą być zawiązywane w dowolnym celu. Projekt więc odmiennie aniżeli Dekret o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, w myśl którego (art. 2) spółki takie mogą powstawać jedynie dla prowadzenia handlu, zezwala na zawiązywanie sp. z ogr. odp. nie tylko dla celów gospodarczych, lecz również np. i dla celów idealnych.

Ograniczona odpowiedzialność spółników, ujęta jest w sposób wyraźny przez postanowienie, iż „spółka z ogr. odp. jest osobą prawną . . . i spółnicy nie odpowiadają osobiście za zobowiązania spółki“. W ustawie niemieckiej (§ 13) i austriackiej (§ 61) ta sama myśl wyrażona jest inaczej: „Za zobowiązania spółki odpowiada wierzycielom tylko jej majątek“.

Wedle art. 2 projektu kapitał zakładowy dzieli się na udziały, przyczem projekt odmiennie, aniżeli czyni to ustawa niemiecka i austriacka, nie stwarza dwóch pojęć „wkładki zakładowej“ i „udziału“. Projekt w tym zakresie raczej wzoruje się na polskim Dekrecie i ustawie francuskiej z dn. 7 marca 1925 r. Gdy jednak zarówno nasz Dekret, jak i ustawa francuska, zbliżając spółki z ogr. odp. do spółek akcyjnych, stoja na tem stanowisku, że wszystkie udziały muszą być równe, spółnik natomiast może posiadać większą liczbę udziałów, projekt idzie własną drogą. Projekt pozostawia umowie spółki określenie, czy spółnik może posiadać jeden tylko udział, czy też więcej udziałów. W pierwszym przypadku udziały mogą być różnej wysokości i, o ile umowa to postanawia, mogą być dzielone (art. 2 i 19), w drugim zaś — wszystkie udziały są równe i niepodzielne (art. 2).

Tak więc, projekt pozostawia woli spółników wybranie formy spółki bądź bardziej zbliżonej do dotychczasowej konstrukcji wedle ustaw niemieckiej i austriackiej, bądź wzorowanej na przepisach naszego Dekretu.

W takim ujęciu znalazła wyraz zasadnicza tendencja projektu pozostawienia spółnikom jaknajwiększej swobody w urzadzeniu przez nich swych wewnętrznych stosunków. Nadto podobna budowa pozwoli na rozpowszechnienie się tej

ze wskazanych wyżej dwu form, która będzie bardziej odpowiadała potrzebom życia.

Najmniejsza dopuszczalna wysokość kapitału zakładowego określona została w projekcie na 10.000 zł.

Doświadczenia na tle naszego Dekretu z dn. 8 lutego 1919 roku wykazały, iż dopuszczenie zbyt małej wysokości kapitału zakładowego jest niepożądane. Niewątpliwie, w znacznym stopniu tem, iż wedle Dekretu minimalny kapitał określony został na 2.000 zł., tłumaczyć należy brak zaufania do spółek z ogr. odp., w tej części naszego Państwa, która pozostaje pod rządami Dekretu. Minimalna dopuszczalna wysokość udziałów wynosi wedle projektu 500 zł. Tu również projekt stanął na tem stanowisku, iż zbyt obniżenie dopuszczalnej wysokości udziału nie jest pożądanem. Jeżeli spółka składałaby się miała ze spółników, dla których wniesienie 500 zł. byłoby ponad siły, natenczas przypuszczać należy, że forma spółki z ogr. odp., będącej, bądź co bądź, organizmem dość skomplikowanym, byłaby dla podobnej spółki nieodpowiednia.

Projekt stawia jako jeden z warunków powstania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wniesienie całego kapitału zakładowego. Pod tym względem projekt odstepuje od dotychczas obowiązujących ustaw dzielnicowych, które zezwalają na stopniową wpłatę kapitału. Wydaje się wszakże, iż przy tym, stosunkowo nieznacznym, minimum kapitału zakładowego, jakie projekt ustala, obowiązek wpłacenia całego kapitału nie stworzy przy powstawaniu spółek, pomyślanych poważniej, większych trudności. Przyczyni się natomiast niewątpliwie do podniesienia zdolności kredytowej tej formy spółek, pozwalając przytem na uproszczenie ich budowy.

Wprawdzie istotnie mogą zdarzać się przypadki, w których nie będzie potrzebne zebranie całego kapitału w zamierzony wysokości odrazu. Jednakże, gdy wedle projektu niema przeszkód do zamieszczenia w umowie spółkowej postanowień, które zobowiążą spółników do podwyższenia w określonych warunkach kapitału zakładowego, z zobowiązaniem poszczególnych spółników do pokrycia podwyższonej części, nawet w przypadkach przed chwilą wskazanych powyższy przepis projektu nie może stwarzać poważniejszych trudności.

Pod względem formy powstawania spółek, projekt, jak to już wspomniano, przyjmuje system normatywny w całej ciągłości. Jedynie dla spółek zagranicznych wymagane jest dla dopuszczenia ich do działalności na obszarze Rzeczypos-

spolitej Polskiej zezwolenie Ministra Przemysłu i Handlu (art. 4).

Projekt utrzymuje zasadę wszystkich dotychczasowych ustaw dzielnicowych, iż spółka nabywa osobowość prawną z chwilą zarejestrowania. Natomiast w sposób odmienny reguluje zagadnienie praw i zobowiązań, wynikających z aktów zdziałanych imieniem spółki przed jej zarejestrowaniem. W myśl art. 10 ust. 2 takie prawa i zobowiązania stają się z chwilą zarejestrowania spółki jej prawami i zobowiązaniami, jeżeli akty te były przewidziane w umowie spółki, albo też zostały zdziałane przez osoby upoważnione zgodnie z umową spółki do jej zastępowania.

Ponadto prawa i zobowiązania z takich aktów stają się prawami i zobowiązaniami spółki, jeżeli spółka po zarejestrowaniu — akt zatwierdzi. Do czasu zarejestrowania spółki, względnie zatwierdzenia przez nią odnośnego aktu, za zobowiązanie spółki, w powyższy sposób zaciągnięte, odpowiada ją osoby, działające w jej imieniu osobiście i solidarnie.

Również nowe postanowienie w stosunku do przepisów dotychczas obowiązujących zawarte jest w art. 13, w myśl którego rachunki, listy, zamówienia, taryfy i ogłoszenia, pochodzące od spółki, powinny wskazywać jej firmę w pełnym brzmieniu, siedzibę i sąd, w którym jest zarejestrowana wraz z podaniem numeru rejestru. Przepis ten ma na celu ułatwienie osobom trzecim zapoznania się z rejestrem handlowego, co do zasad organizacyjnych danej spółki.

DZIAŁ II.

Prawa i obowiązki spółników.

Art. 15 — 34.

Jedną z istotnych cech, odróżniających spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością od spółki akcyjnej jest, jak się to powszechnie uznaje, trudniejsza zbywalność udziału sp. z ogr. odp. w porównaniu ze zbywalnością akcji.

Znajduje to przede wszystkim wyraz w stronie formalnej zbycia. Na udziały nie mogą być wystawiane dokumenty na okaziciela, ani na zlecenie (art. 15). Stosownie do art. 18 projektu do zbycia udziału lub jego części, jakoteż do zastawienia udziału niezbędne jest pod rygorem nieważności sporządzenie odnośnej czynności w formie aktu notarialnego. Co się zaś tyczy samego prawa zbywania udziałów, to w tym względzie

projekt rozróżnia spółki, w których, wedle umowy spółkowej, spółnik może posiadać więcej udziałów (typ Dekretu z dn. 8 lutego 1919 r.), oraz spółki, w których spółnik może posiadać jeden tylko udział (typ ustaw niemieckiej i austriackiej). W spółkach pierwszego typu, jeżeli umowa spółki nie zastrzega inaczej, spółnik może zbyć wszystkie lub część swoich udziałów bez jakichkolwiek ograniczeń. Natomiast w spółkach drugiego rodzaju przy milczeniu umowy spółnik wprawdzie zbyć może dowolnie cały udział, nie może jednak, o ile umowa tego nie przewiduje, zbyć jego części (art. 16 i 17). Na wypadek, gdy zbycie udziału w całości lub części jest uzależnione od zezwolenia spółki, projekt przewiduje możliwość udzielenia zezwolenia zastępczo przez sąd rejestrowy.

Wszelako w umowie można w sposób wyraźny prawo takie wykluczyć. Projekt wyszedł tu z tego założenia, że zdarzają się, i to nawet dość często, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w których osoba spółnika odgrywa zupełnie decydującą rolę; dopuszczenie w podobnych spółkach możliwości udzielenia zezwolenia na zbycie udziału przez sąd, a więc dopuszczenie zmiany osoby spółnika wbrew woli innych byłoby niepożądane. Zauważyć jednak należy, że sytuacja spółnika, któryby pragnął wycofać się z podobnej spółki nawet przed upływem terminu umowy, nie jest bez wyjścia ze względu na przepis art. 89 p. 1 projektu.

Zarząd obowiązany jest prowadzić księgę udziałów. Jednakże przejście lub zastaw udziału wobec spółki ma moc już od chwili, gdy spółka otrzyma od jednego z zainteresowanych, poparte odpowiednimi dokumentami, zawiadomienie o tem (art. 21 i 22).

Projekt reguluje dość szczegółowo sprawę wkładów niepieniężnych (aportów), troszcząc się o to, by aporty nie były przyjmowane po cenie nadmiernej. Odnośny przepis ma na celu przede wszystkim ochronę interesów wierzycieli. Jeżeli aporty przyjęte zostały po cenie nadmiernej, a spółka przed upływem lat trzech od chwili jej powstania popadła w stan niewypłacalności, wówczas spółnik, który dany wkład wniósł oraz zarządcy, którzy, wiedząc, że wkład został przyjęty po cenie wygórowanej, zgłosili spółkę do rejestru, obowiązani są solidarnie wyrównać spółce brakującą wartość.

Natomiast projekt wychodzi z tego założenia, że w stosunku do spółników przyjęcie aportu w określonej cenie jest umową, która w granicach ogólnych zasad musi być uszanowana (art. 26). Projekt czuwa tylko, aby decyzja spółników

co do oszacowania danego aportu była powzięta w sposób wyraźny i z należytą świadomością (art. 7).

Ochronę interesów spółników przed ewentualnymi nadużyciami organizatorów przy nabywaniu większych obiektów w okresie, następującym bezpośrednio po zawiązaniu spółki, ma na celu przepis art. 27, który zastrzega decyzję w tych sprawach uchwałę spółników. Tak więc, spółnicy w każdym razie będą o podobnych zamierzeniach poinformowani i mają możliwość tej lub innej decyzji. Gdy ponadto pokrzywdzony spółnik ma prawo wystąpienia o unieważnienie uchwały spółników, w trybie w art. 70 ust. 2 wskazanym, uważać należy, że w rozważanej materji również i interesy spółników znalazły dostateczne zabezpieczenie.

Art. 29 i nast. omawiają sprawę t. zw. dopłat ze strony spółników. Projekt określa, że dopłaty te mogą mieć miejsce jedynie na podstawie umowy spółki, przyczem wyraźnie ma być cyfrowo oznaczona ich wysokość.

Projekt przyznaje spółnikom prawo do czystego zysku, wynikającego z bilansu (art. 32). Tak więc w tych granicach spółnik może żądać wypłaty mu zysku. Wyłączenie czystego zysku od podziału może mieć miejsce jedynie na mocy postanowienia umowy. Również tylko w tym przypadku, gdy przewiduje to umowa, można rozporządzać czystym zyskiem na mocy uchwały spółników. Spółnicy, którzy otrzymali jakież wypłaty wbrew przepisom ustawy lub umowy spółki, np. gdy uskutecznione zostały wypłaty, choć zysku nie było lub, co na jedno wychodzi, gdy wykazano zysk fikcyjny, obowiązani są do ich zwrotu. Zauważyć przytem wypada, że projekt stoi na stanowisku, że dobra wiara spółnika, który otrzymał coś ponadto, coby mu się należało, nie zwalnia go od obowiązku zwrotu. Projekt wychodzi tu z tego założenia, że spółnik w spółce z ogr. odp. musi informować się o stanie jej interesów. A gdyby nawet uznać, iż w tym lub innym przypadku nie można dopatrzeć się jakiegokolwiek winy spółnika, to jednakże stwierdzić wypada, że w podobnych okolicznościach interesy wierzycieli, a o nie wszak tu chodzi, w każdym razie muszą być postawione przed interesami spółników. Projekt idzie nawet jeszcze dalej. W myśl art. 33 ust. 2 odpowiedzialność w omawianych przypadkach rozciąga się nawet poza granice sum nienależnie otrzymanych. Spółnicy odpowiadają nie tylko za to, co sami otrzymali, lecz również i za to, co otrzymali inni spółnicy, jeżeli ani od odbiorców, ani od członków władz spółki nie uda się uzyskać zwrotu.

DZIAŁ III.

Władze spółki.

Art. 35 — 72.

Zarząd spółki powoływany jest w sposób, jaki określi umowa; jeżeli umowa innych postanowień nie zawiera, członków zarządu powołuje się na mocy uchwały spółników; uchwała ta określa również ich liczbę (art. 35).

W myśl art. 36 członkowie zarządu mogą być w każdej chwili odwołani.

Jednakże, przyjmując taką ogólną zasadę, projekt jednocześnie zezwala na zamieszczenie w umowie innych w tym względzie postanowień; przykładowo wymienia projekt możliwość ograniczenia prawa odwołania do ważnych powodów. Projekt ma tu na widoku przypadki, w których osoba zarządcy posiada dla spółników szczególniejsze znaczenie, a wybór jej stanowi jeden z istotnych warunków umowy spółki.

Art. 40 określa w sposób wyraźny tryb wykonywania czynności zarządu spółki, jeżeli zarząd jest wieloosobowy. O ile umowa nie stanowi inaczej, stosuje się następujące postanowienia. Każdy członek zarządu ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki, nie przekraczających zakresu jej zwykłych czynności. Jeżeli jednak, choćby jeden z pozostałych członków zarządu sprzeciwi się dokonaniu czynności, albo gdy sprawa wykracza poza zakres zwykłych czynności spółki, trzeba zasięgnąć uprzedniej uchwały zarządu. Tak więc wedle projektu uchwała zarządu, a więc decyzja zbiorowa, wymagana jest w dwóch przypadkach:

1) gdy sprawa przekracza zakres zwykłych czynności spółki, np. nabycie maszyn lub urządzeń o charakterze inwestycyjnym, obciążenie nieruchomości spółki i t. p.

2) gdy któryś z członków zarządu sprzeciwi się dokonaniu czynności przez innego członka zarządu pojedynczo; sprzeciw musi mieć miejsce, oczywiście, przed dokonaniem odnośnej czynności.

Gdy sprawa ulega rozpoznaniu kolektywnemu, natenczas uchwały z reguły zapadają bezwzględną większością głosów obecnych członków zarządu (połową ogólnej liczby obecnych więcej jeden). Wyjątek od tej zasady stanowi ustanowienie i odwołanie prokurenta. Dla ustanowienia prokury wymagana jest zgoda wszystkich (a więc nie tylko obecnych) człon-

ków zarządu łącznie. Natomiast dla odwołania prokury wystarcza oświadczenie choćby tylko jednego członka zarządu.

Wszystkie powyższe postanowienia, dotyczące stosunku zarządców między sobą, mają charakter norm dyspozycyjnych. Przedmiot ten może być w umowie uregulowany odmiennie.

To, co przed chwilą powiedziano, dotyczy tylko stosunków wewnętrznych pomiędzy zarządcami. Sposób zastępowania spółki przez zarząd wieloosobowy nazewnątrz określają art. 37 oraz 39 projektu.

Nadzorowi poświęcone są art. 44 — 55. W zasadzie prawo kontroli służy każdemu spółnikowi. Umowa spółki może wszakże ustanowić radę nadzorczą lub komisję rewizyjną, względnie obie te władze. W tych przypadkach kontrola indywidualna spółników odpada, chybaby umowa spółki inaczej postanowiła. Rada nadzorcza upoważniona jest do wykonywania stałego nadzoru nad działalnością spółki. Umowa może przekazać radzie nadzorczej pewne czynności o charakterze zarządu. Natomiast do zakresu działania komisji rewizyjnej należy w zasadzie tylko badanie bilansu oraz rachunku zysków i strat. Rozszerzenie obowiązków komisji rewizyjnej w kierunku stałego nadzoru nad działalnością spółki może mieć miejsce na mocy umowy spółki.

Projekt przewiduje również możliwość zarządzenia specjalnej rewizji przez biegłych rewidentów (art. 52). Rewizja ta następuje na mocy decyzji sądu rejestrowego, powziętej na żądanie spółnika lub spółników, przedstawiających przynajmniej 1/10 część kapitału zakładowego.

Uchwały spółników zapadają w zasadzie na zgromadzeniach spółników. Mogą być jednak powzięte uchwały również i bez odbycia specjalnych zgromadzeń spółników. Jest to dopuszczalne, jeżeli wszyscy bez wyjątku spółnicy wyrażą na piśmie zgodę na postanowienie, które ma być powzięte, bądź też w ten sam sposób zgodzą się na przeprowadzenie głosowania na piśmie (art. 56).

Sprawy, ulegające decyzji na mocy uchwały spółników, wskazane są w ustawie. Wszakże umowa może ponadto jeszcze inne sprawy zastrzec uchwałę spółników. Najważniejsze sprawy, które należą do kompetencji zgromadzenia spółników wyliczone są w art. 57 projektu. Należą tu:

- 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły i kwitowanie władz spółki z wykonania przez nie obowiązków;

- 2) zwrot dopłat;
- 3) wszelkie postanowienia, dotyczące roszczeń o wynagrodzenie szkody, zrzadzonej przy zawiązaniu spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru;
- 4) wyznaczenie pełnomocników do prowadzenia sporu, jeżeli ani zarząd, ani rada nadzorcza nie może zastępować spółki;
- 5) zbycie lub wydzierżawienie przedsiębiorstwa.

Ponadto również do właściwości zgromadzenia spółników należą postanowienia w przedmiocie nabycia lub zbycia nieruchomości, chybaży umowa przekazała te sprawy do kompetencji innych organów spółki.

Zgromadzenie spółki w zasadzie zwołuje zarząd. W pewnych przypadkach takie prawo przysługuje radzie nadzorczej, względnie komisji rewizyjnej; projekt zezwala na przyznanie w umowie spółki prawa zwoływania zgromadzenia spółki także innym osobom (art. 60).

Jednym z istotniejszych praw mniejszości spółników jest przyznanie spółnikom, reprezentującym przynajmniej 1/10 część kapitału zakładowego, prawa domagania się zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia. Żądanie to skierowują spółnicy do zarządu, przyczem w przypadku, gdyby zarząd żądaniu temu nie zadośćuczynił, sąd rejestrowy miejsca siedziby spółki może upoważnić spółników, żądających zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia, do bezpośredniego zwołania zgromadzenia spółników. Ten ostatni przepis, t. j. uzależnienie możliwości bezpośredniego zwołania zgromadzenia przez mniejszość spółników od zezwolenia sędziego rejestrowego ma na celu uniemożliwienie niezadowolonej mniejszości szykanowania spółki przez zbędne zwoływanie zgromadzeń. Byłoby to np. wtedy, gdy ze względu na przesadzenie już sprawy przy braku nowych okoliczności, wynik głosowania nie nastęrcza żadnych wątpliwości. Decyzją zależy od swobodnego uznania sędziego rejestrowego.

Zgromadzenie spółników zwołuje się zapomocą listów poleconych, wysłanych przynajmniej na 14 dni przed terminem zgromadzenia. W zaproszeniu oznaczyć należy porządek obrad. W przedmiotach, nie objętych porządkiem obrad, uchwał powziąć nie można, chybaży wszyscy spółnicy wzięli udział w zgromadzeniu, a nikt nie zgłosił sprzeciwu. To samo dotyczy uchwał nienależycie zwołanych (art. 63). Ustawa nie wymaga, aby w powyższych przypadkach uchwała powzieta była jednomyślnie. Wystarczy, gdy nikt nie zgłosi

sprzeciwu co do tego, ażeby w danej sprawie mogło się odbyć głosowanie.

Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów oddanych, wyjąwszy przypadki, gdy ustawa lub umowa spółki zawierają inne postanowienia. O ile więc umowa nie zawiera innego postanowienia, również dla wyboru do władz spółki niezbędna jest bezwzględna większość głosów. Uchwały, dotyczące zmian umowy spółki, fuzji spółki, rozwiązania spółki, zbycia przedsiębiorstwa zapadają większością $\frac{2}{3}$ oddanych głosów, chyba że umowa ustanowiła trudniejsze warunki powzięcia tych uchwał. Od zasady tej projekt czyni wyjątek dla przypadku, wskazanego w art. 41; dla ważności uchwał, dotyczących rozwiązania spółki z powodu zmniejszenia kapitału zakładowego poniżej połowy, wystarczająca jest bezwzględna większość głosów oddanych. Jest to bowiem przypadek, gdy rozwiązanie spółki należy możliwie ułatwić.

Projekt nie zawiera postanowień, któreby określały, kiedy spółnika wyklucza się od głosowania. Wprowadzenie takich postanowień może natomiast nastąpić w drodze umowy (art. 68). Projekt wychodzi z tego założenia, iż trafne określenie w ustawie przypadków, w których wyłączenie spółnika od głosowania byłoby niezbędne ze względu na interes spółki, o ile będą wzięte pod uwagę również i uzasadnione interesy spółnika, nie jest możliwe. Tego rodzaju przepisy, jak np. zawarty w art. 67 naszego prawa o spółkach akcyjnych („Ani osobiście, ani przez pełnomocnika, ani też, jako pełnomocnicy innych osób, nie mogą głosować akcjonariusze przy powzięciu uchwał, dotyczących pociągnięcia ich do odpowiedzialności za sprawowanie nadzoru lub zarządu lub przyznania im wynagrodzenia, tudzież umów lub sporów pomiędzy nimi a spółką“) z jednej strony bynajmniej nie obejmują możliwych działań na szkodę spółki, z drugiej — zaś stawiają często spółnika w bardzo trudnym położeniu. Wydawało się tedy, że jest bardziej wskazane zabezpieczyć interesy spółki oraz mniejszości spółników przez generalną klauzulę, zezwalającą na unieważnienie uchwały spółki, „jeżeli uchwała ta przeciwna jest dobrym obyczajom kupieckim, lub godzi w interesy spółnika“ (art. 70). Interesy takie chronione są także przez przepis, zamieszczony w art. 123, dotyczący odpowiedzialności członków władz spółki. Ustęp 1 artykułu tego stanowi, iż jeżeli spółka nie wytoczy skargi przeciwko członkom władz o odszkodowanie z tytułu nienależytej działalności w tym charakterze w ciągu określonego cza-

su, natenczas prawo do wytoczenia takiej skargi ma każdy spółnik. Dalsze postanowienia tego działu dotyczą trybu unieważnienia uchwał spółników. Zbliżone są one bardzo do przepisów prawa akcyjnego.

DZIAŁ IV.

Rachunkowość spółki.

Art. 73 — 81.

Przepisy, dotyczące sposobu prowadzenia rachunkowości spółki i sporządzania jej bilansów, wzorowane są naogół na postanowieniach prawa o spółkach akcyjnych. Istnieje wszakże pomiędzy przepisami projektu i postanowieniami prawa akcyjnego nader istotna różnica. Gdy bowiem prawo akcyjne nakazuje przyjmowanie do bilansu poszczególnych przedmiotów ściśle według określonej wartości na podstawie przepisów ustawy, projekt, idąc w tej mierze za ustawodawstwem zachodnio-europejskiem, określa sposoby szacowania jedynie celem ustalenia górnej granicy, powyżej której spółka nie może dotyczących przedmiotów przyjmować do bilansu. Nie jest natomiast wzbronione przyjmowanie ich do bilansu po cenie niższej.

DZIAŁ V.

Zmiana umowy spółki, podwyższenie i obniżenie kapitału zakładowego.

Art. 82 — 87.

Pod względem formalnym zmiana umowy spółki wymaga dla swej ważności uchwały spółników, zaprotokółowanej notarialnie. Jednak zmiana uważa się za dokonaną dopiero z chwilą wpisania o niej do rejestru handlowego (art. 82). Podwyższenie i obniżenie kapitału zakładowego traktowane jest jako zmiana umowy. W przypadku podwyższenia kapitału, jeżeli umowa lub uchwała spółników nie stanowi inaczej, mają pierwszeństwo dotychczasowi spółnicy. Kapitał uważa się za podwyższony dopiero z chwilą całkowitego płacenia podwyższonej części i skutecznego odnośnego wpisu w rejestrze.

Zamieszczone w projekcie przepisy o obniżeniu kapitału mają przede wszystkim na celu ochronę interesów wierzycieli. Obniżenie kapitału może nastąpić jedynie za zgodą wierzycieli względnie po ich zaspokojeniu lub zabezpieczeniu. Jednak postanowienie to nie ma zastosowania w przypadkach, gdy przy obniżeniu kapitału nie dokonywuje się żadnych wypłat spółnikom, a jednocześnie z obniżeniem kapitału następuje jego podwyższenie przynajmniej do pierwotnej wysokości. W podobnym przypadku interesy wierzycieli wogóle nie mogą być narażone na szwank, ponieważ w ostatecznym wyniku wysokość kapitału nie zostaje zmniejszona.

DZIAŁ VI.

Rozwiązanie i likwidacja spółki.

Art. 88 — 102.

Rozwiązanie spółki powodują: przyczyny w umowie wymienione, uchwała spółników, orzeczenie sądu i ogłoszenie upadłości. Są to przyczyny rozwiązania spółki. Samo rozwiązanie następuje dopiero po przeprowadzeniu likwidacji. W czasie likwidacji spółka zachowuje osobowość prawną.

Rozwiązanie na skutek orzeczenia sądu projekt (art. 89) przewiduje w dwóch przypadkach: 1) na żądanie spółnika lub członka władz spółki, jeżeli osiągnięcie celu stanie się niemożliwe, albo gdy zajdzie inna ważna przyczyna wywołana stosunkami spółki; 2) na żądanie Prokuratorji Generalnej R. P., jeżeli działalność spółki, naruszając prawo, zagraża interesowi Państwa.

Przyczyny rozwiązania spółki na mocy orzeczenia sądowego projekt zakreślił w ten sposób, aby możliwie zabezpieczyć pewność jej istnienia. Interes publiczny chroniony jest przez możliwość rozwiązania spółki na żądanie organu państwowej władzy wykonawczej, jakim jest Prokuratorja Generalna. Jednakże możliwość takiego rozwiązania uzależniona jest od istnienia łącznie dwóch warunków. Dopuszczalne jest przymusowe rozwiązanie spółki, gdy działalność jej jest sprzeczna z prawem, a jednocześnie zagraża interesowi Państwa.

Jeżeli chodzi o rozwiązanie spółki skutkiem jej wewnętrznych stosunków, to w tym kierunku projekt stanął na stanowisku, że nie jest możliwe jakiegokolwiek bliższe określenie tych przypadków, w jakich rozwiązanie z tego powodu było-

by uzasadnione. Umowa spółki może być zawiązana bądź do określonego terminu, bądź też na czas nieograniczony. W tym drugim, zresztą najbardziej częstym, przypadku normalnym sposobem rozwiązania spółki jest uchwała spółników. Takie postawienie sprawy jest wynikiem uznania korporacyjnego charakteru spółki z ogr. odp. Nie można wszakże nie liczyć się z tem, że bywają wypadki, że, jakkolwiek nie można uzyskać wymaganej większości dla przeprowadzenia uchwały o rozwiązaniu spółki, dalsza jej działalność staje się niemożliwa. Tu więc będą należały takie przypadki, jak: gdy spółnicy nie potrafią w sposób przewidziany powołać organu spółki, np. nie uda się uzyskać bezwzględnej większości przy wyborze zarządców; uniemożliwienie prowadzenia spółki skutkiem trwałych tarć pomiędzy dwiema grupami zarządców, o ile spółnicy nieporozumień takich nie zechcą lub nie potrafią usunąć; brak jakiegokolwiek zainteresowania interesami spółki ze strony spółników, co w szczególności, jak wykazuje doświadczenie, ma miejsce nader często, gdy interesy spółki nie rozwijają się pomyślnie. Jednakże tego rodzaju wyliczenie może mieć wyłącznie charakter przykładowy. Należy też pozostawić sądowi uznanie, co w danych okolicznościach ma być traktowane jako przyczyna koniecznego rozwiązania spółki. Projekt podkreśla tylko, iż przyczyny mają być „ważne”, wskazując w ten sposób na konieczność stosowania omawianego przepisu ze znaczną ostrożnością.

Dalsze postanowienia tego działu określają tryb przeprowadzenia likwidacji. Ma ona na celu umożliwienie wierzycielowi zgłoszenia swych praw i uniknięcia bezprawnego podziału aktywów spółki pomiędzy spółników. W tym celu projekt nakazuje wezwanie wierzycieli przez trzykrotne ogłoszenia. W myśl art. 99 wierzyciele spółki, którzy roszczeń swych nie zgłosili we właściwym terminie, a nie byli spółce znani, mogą żądać zabezpieczenia swych należności z majątku spółki jeszcze nierozdzielonego. Spółnicy, którzy po upływie terminu przewidzianego do zgłoszenia się wierzycieli otrzymali w dobrej wierze przypadającą na nich część majątku spółki, nie są zobowiązani do zwrotu, celem pokrycia należności wierzycieli wyżej wskazanych. Jeżeli zaś chodzi o wierzycieli, którzy byli spółce znani, to ci mogą żądać zwrotów nawet od spółników, którzy byli w dobrej wierze.

Po ukończeniu likwidacji winien być zgłoszony wniosek o wykreślenie spółki z rejestru handlowego. Wpis o wykreśleniu spółki nie ma jednak charakteru konstytucyjnego.

DZIAŁ VII.

Wykluczenie spółnika.

Art. 103 — 105.

Prócz możności sądowego rozwiązania spółki z przyczyn, leżących w wewnętrznych stosunkach spółki, projekt dopuszcza wykluczenie ze spółki poszczególnych spółników. Może to mieć miejsce „z ważnych przyczyn, dotyczących poszczególnych spółników“ (art. 103). W tych więc przypadkach, gdy jest bardziej celowe utrzymanie spółki, a trudności powstają z przyczyn, leżących w osobach poszczególnych spółników, mogą być oni wykluczeni. Udziały spółników wykluczonych przejmują pozostali spółnicy lub osoby trzecie; cenę przejęcia ustala sąd. Najczęściej oczywiście, wykluczenie nie mieć będzie miejsce z winy spółnika, np. w razie działania jego na szkodę spółnika. Stylizacja art. 103 jest wszakże o tyle ogólna, iż dopuszcza wykluczenie spółnika także i bez jego winy. Należać tu np. będzie taki przypadek, jak długotrwała choroba spółnika, który na mocy umowy spółki obowiązany jest do osobistej pracy w spółce, a także postanowienie umowy ma charakter warunku istotnego, pod którym została ona zawarta.

DZIAŁ VIII.

Łączenie się (fuzja) spółek z ograniczoną odpowiedzialnością.

Art. 106 — 112.

Łączenie się spółek z ograniczoną odpowiedzialnością uregulowane jest w sposób bardzo zbliżony do zasad, przyjętych w prawie o spółkach akcyjnych w odniesieniu do spółek akcyjnych.

DZIAŁ IX.

Przekształcanie spółek.

Art. 113 — 118.

Projekt szczegółowo normuje przekształcanie spółek akcyjnych na spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i od-

wrotnie, przekształcanie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością na spółki akcyjne.

Dopuszczając w ślad za niemiecką i austriacką ustawą o spółkach z ogr. odp. przekształcanie spółek akcyjnych na spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, projekt uważa to za niezbędne z tego względu, iż forma spółek akcyjnych, jako bardziej skomplikowana, może stać się uciążliwa dla tych spółek, których przedsiębiorstwo uległo zmniejszeniu, skutkiem czego staje się odpowiedniejszą bardziej prosta forma spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. Podobne przekształcenie będzie także pożądane w wypadku, gdy np. akcje skupione zostaną w rękach nielicznej grupy akcjonariuszów, którzy uznają za bardziej pożądaną elastyczniejszą formę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Niemniej wszakże ważne jest ułatwienie przekształcania spółek z ograniczoną odpowiedzialnością na spółki akcyjne. Gdy przedsiębiorstwo powstaje, bardzo często niezbędne jest działanie szybkie, przyczem zwykle na początek wystarcza nawet niewielki kapitał. Tworzenie odrazu spółki akcyjnej jest w takich razach bardzo utrudnione. To też organizatorowie uciekają się wtedy do utworzenia początkowo spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Dopiero w następstwie w miarę postępu organizacji przedsiębiorstwa ta forma staje się niewystarczającą i zachodzi potrzeba powołania do życia spółki akcyjnej. Brak przepisów o przekształcaniu spółek z ograniczoną odpowiedzialnością na spółki akcyjne wywoływał w podobnych przypadkach konieczność zlikwidowania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością po uprzednim zbyciu nowoutworzonej spółce akcyjnej przedsiębiorstwa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Powodowało to wszakże liczne trudności i komplikacje pod względem formalnym. Dopuszczając w art. 118 w sposób wyraźny przekształcanie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością na spółki akcyjne, projekt jednocześnie zawiera postanowienia, zabezpieczające przed obejściem przepisów prawa akcyjnego, dotyczących wkładów rzeczowych (aportów).

DZIAŁ X.

Odpowiedzialność cywilna i karna.

Art. 119 — 137.

Przepisy tego działu dotyczą odpowiedzialności zarówno cywilnej, jak i karnej członków władz spółki. W art. 121 za-

mieszczona jest klauzula generalna, w myśl której członek władz spółki i likwidator zobowiązany jest przy prowadzeniu spraw spółki do dołożenia staranności, wymaganej w stosunkach handlowych i odpowiada spółce za szkodę, spowodowaną brakiem takiej staranności. Tak więc członkowie władz spółki odpowiadają zarówno za swe czyny, jak i zaniechania. Projekt uważał za niezbędne zamieszczenie przytoczonej ogólnej klauzuli, wychodząc z założenia, że nie jest możliwe bardziej szczegółowe określenie przypadków, w których taka odpowiedzialność będzie miała miejsce. Podobne wyliczenie bowiem o tyle tylko byłoby celowe, gdyby miało charakter wyczerpujący. Z przytoczonej zasady ogólnej będzie przede wszystkim wynikała odpowiedzialność za szkodę, wyrządzone spółce przez niedopełnienie przepisów ustawy lub umowy spółki. Odpowiedzialność cywilna w tych przypadkach jest szersza, aniżeli odpowiedzialność karna. Gdy np. bowiem w myśl art. 130 odpowiedzialność karna uzależniona jest od świadomości sprawcy co do wyrządzenia spółce szkody, dla odpowiedzialności cywilnej wystarczy już choćby tylko nieostrożność. Dla ścisłości wspomnieć należy, że gdy w myśl projektu dany czyn zagrożony jest odpowiedzialnością karna, jest oczywiście również uzasadniona odpowiedzialność cywilna za spowodowaną szkodę.

Nowość stanowi przepis art. 127 projektu, o którym już wspomniano wyżej w uwagach ogólnych.

Doświadczenie wykazało, iż, niestety, nader częste są przypadki, że spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ulega likwidacji faktycznej bez zachowania jakichkolwiek przepisów, mających chronić wierzycieli. Jest bodaj codziennem zjawiskiem, że wierzyciel, uzyskawszy wyrok przeciwko spółce, nie ma żadnej możliwości wykonania go z tej prostej przyczyny, że spółka w rzeczywistości nie istnieje. Często nawet nie posiada ona już żadnego biura; jeżeli zaś je ma, to jakiegokolwiek majątku, przedstawiającego jakąś wartość znaleźć nie można — został on już zlikwidowany. Zapewne, iż, teoretycznie rzecz biorąc, wierzyciel ma możliwość ogłoszenia spółce w podobnych przypadkach upadłości. Jest to jednak i kłopotliwe i kosztowne, a więc dla mniejszych wierzycieli wprost niedostępne. Podobny stan rzeczy w sposób zdecydowany przyczynia się do podważania zaufania do spółek tego rodzaju, zmniejszając tem samem i ich zdolność kredytowa.

To też projekt, dążąc do możliwego zapobieżenia podob-

nym sytuacjom, przyjmuje zasadę iż gdy egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, za zobowiązania spółki odpowiadają osobiście i solidarnie jej zarządcy. Projekt nie wymaga, aby bezskuteczność egzekucji stwierdzona była w sposób formalny. Będą tu więc mogły być przyjęte wszelkie dowody.

Nie uznał jednak projekt za możliwe ustanowienia w omawianych przypadkach bezwzględnej odpowiedzialności zarządców. W tych szerokich granicach odpowiedzialność zarządców wypaczałaby istotny charakter spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Zbliżałaby się ona zbyt do spółki firmowo komandytowej, gdzie rola spółników firmowych, o ile chodzi o odpowiedzialność, przypadałaby zarządcom. Podobne rozszerzenie odpowiedzialności zarządców doprowadziłoby musiało do tego, że w wielu przypadkach na zarządców powoływane byłyby osoby, nie przedstawiające żadnej gwarancji materialnej w charakterze figurantów, za którymi ukrywaliby się spółnicy — jako rzeczywiści kierownicy spółki.

To też projekt w ust. 2 art. 127 dopuszcza możliwość uwolnienia się zarządców od odpowiedzialności za zobowiązania spółki z ogr. odp. nawet w wypadkach, gdy egzekucja na jej majątku była bezskuteczna. Przedewszystkiem więc odpowiedzialność zarządcy z tego tytułu odpada, gdy udowodni on, że we właściwym czasie, a więc z chwilą, gdy spółka stała się niewypłacalną, zgłoszono upadłość lub wdrożono postępowanie celem zapobieżenia upadłości (układowe). Nie wymaga projekt, aby upadłość już była ogłoszona lub postępowanie układowe otwarte, wystarcza akt zgłoszenia upadłości, względnie wszczęcia postępowania układowego. Niema dalej odpowiedzialności zarządców, gdy niezgłoszenie upadłości lub niewdrożenie postępowania układowego nastąpiło nie z ich winy. Wreszcie odpowiedzialność zarządców odpada, gdy udowodnią oni, że mimo niezgłoszenia upadłości oraz niewdrożenia postępowania celem zapobieżenia upadłości, wierzyciel nie poniósł szkody. Gdy więc zarządcy stwierdzą, że przez niezgłoszenie upadłości lub postępowania układowego interesy wierzyciela nie zostały narażone na szwank, gdy np. udowodnią oni księgami handlowymi, że przedsiębiorstwo było prowadzone należycie, że od chwili, gdy należało zgłosić upadłość nie poniosło strat, że innym wierzycielom nie zostały uskutecznione wypłaty, zmniejszające aktywa, ulegające podziałowi pomiędzy wierzycieli, będą oni wol-

ni od odpowiedzialności. W każdym razie, jak już wspomniano, we wszystkich przypadkach, gdzie przewidziana jest możliwość zwolnienia się zarządców od odpowiedzialności, obowiązek udowodnienia odnośnych okoliczności leży na zarządcach. Jest to, praktycznie biorąc, najbardziej istotne zabezpieczenie interesów wierzycieli. Bowiem z reguły nie znają oni i nie mogą znać istotnego stanu interesów spółki i sposobu jej prowadzenia, wobec czego udowodnienie przez nich winy zarządców i wysokości poniesionej skutkiem ich nienależytego postępowania szkody jest najczęściej nietylko nader trudne, lecz wprost niemożliwe.

DZIAŁ XI.

Przepisy końcowe i przechodnie.

Art. 138 — 161.

Przepisy nazwane końcowymi i przechodnimi zawierają przede wszystkim postanowienia, dotyczące wejścia nowej ustawy w życie. Ustawa mieć będzie oczywiście, zastosowanie w pierwszym rzędzie do wszystkich umów, zawartych po wejściu jej w życie. Nadto stosują się jej przepisy do umów, zawartych przed tym terminem, jednak zgłoszonych do zarejestrowania po dniu wejścia ustawy w życie. Do spółek, które zostały wpisane lub zgłoszone do rejestru handlowego przed wejściem w życie ustawy, będzie ona również stosowana z pewnymi wszakże ograniczeniami. Postanowienia dotychczasowych ustaw dotyczące zawiązania spółki i materij prawnych, z tem związanych, w odniesieniu do spółek, przed chwilą wskazanych, zachowują moc nadal (art. 143).

Postanowienia nowej ustawy w pozostałych częściach mają zastosowanie również do spółek, które powstały pod rządem ustaw dawnych. Wszakże, gdy chodzi o przepisy dyspozycyjne, to obowiązywać one będą w stosunku do spółek dawniejszych o tyle tylko, o ile ustawy dotychczasowe nie zawierały postanowień odmiennych. W takim bowiem przypadku te ostatnie uważane będą jako składowa część umowy spółki. Na żądanie któregokolwiek spółnika zarząd spółki obowiązany jest umowę odpowiednio do powyższego przerehablować (art. 145 i 146). Podobne rozstrzygnięcie podyktywane jest najajdalej idącym poszanowaniem praw nabytych.

Postanowienia, dotyczące rejestrowania spółek z ograniczoną odpowiedzialnością z wyjątkiem przepisów co do skutków rejestracji, zamieszczone zostały w przepisach przejściowych. Projekt wychodzi bowiem z tego założenia, że w przyszłym kodeksie handlowym przepisy w zakresie rejestrowania kupców wszelkiego rodzaju, a więc i spółek, nie wyłączając spółek akcyjnych i spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, winny być zamieszczane w jednym dziale, poświęconym rejestrowi handlowemu.

„Komisja Kodyfikacyjna“ ukazuje się zeszytami w miarę nagromadzonego materiału. Cenę pojedynczego zeszytu oznacza się w stosunku do liczby arkuszy.

Ogólnego zbioru № 65.

Wydawnictwo urzędowe Komisji Kodyfikacyjnej.

Drukarnia Mazowiecka, Warszawa, Szpitalna 1, tel. 649-04

Druk ukończono dnia 12 marca 1932 r.